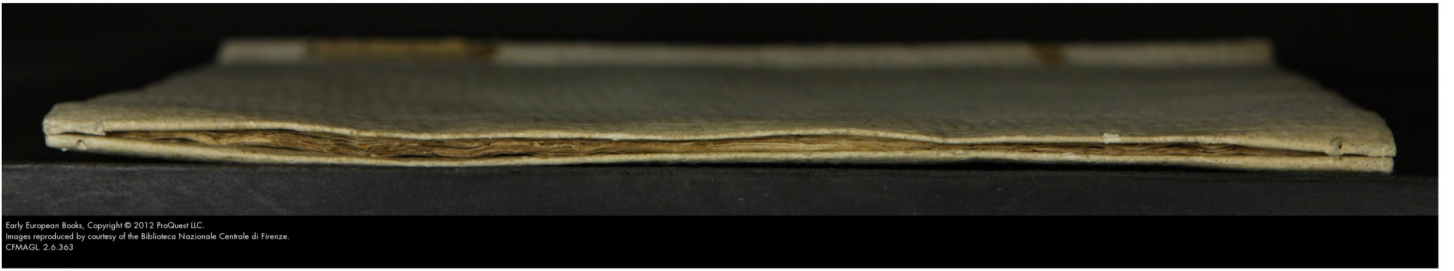

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.363

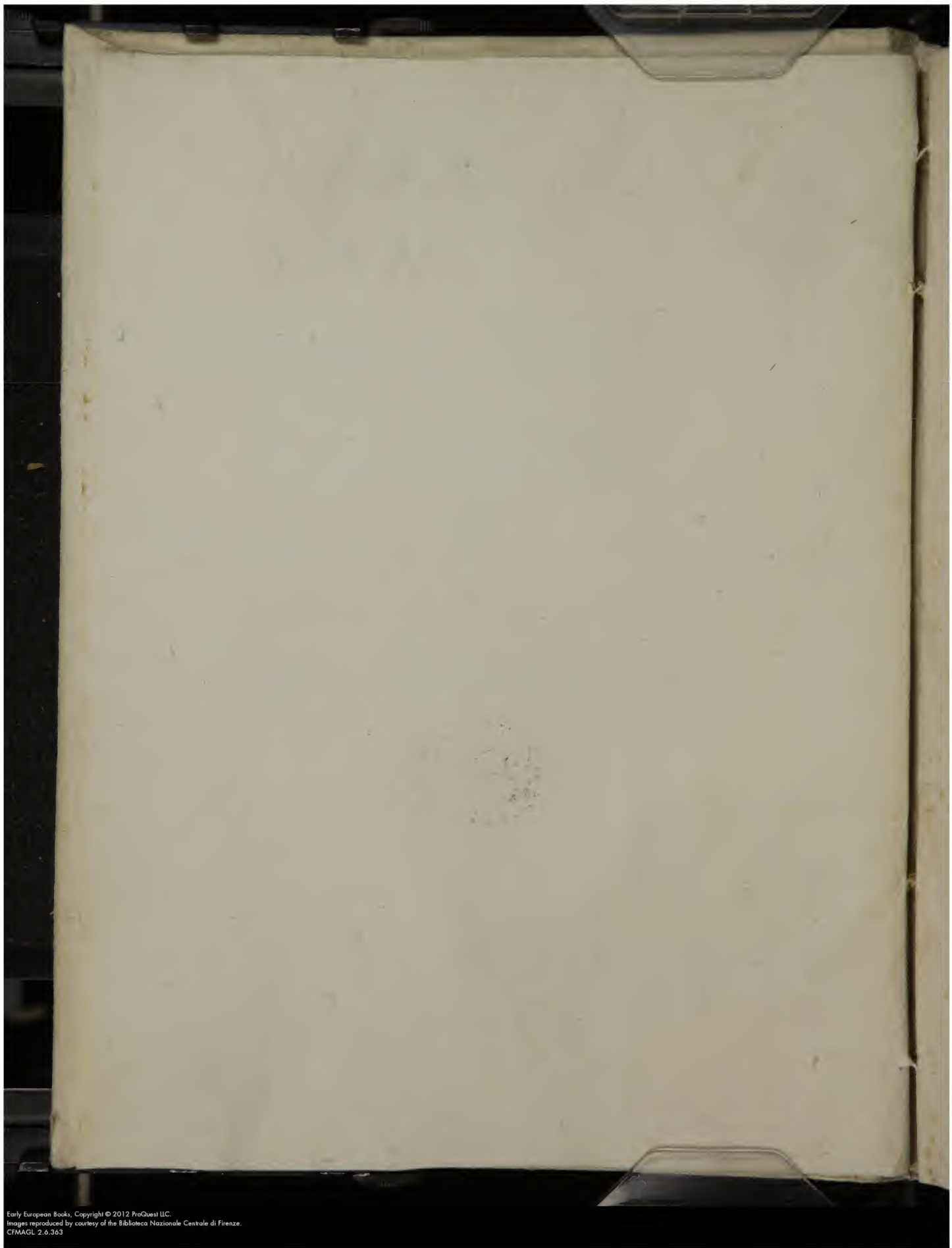
Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
CFMAGL 2.6.363

2. 6. 363.

2 M'6

XXXIV

MAC.

CONFVTATIO
PALINODIÆ

S V B N O M I N E

P. HENRICI NORIS

P V B L I C A T E .

Nov

CONFUTATIO
PALINODIE
P. HENRICI NORII
P. HENRICI NORII

ANNIBAL RICCIUS

PHILALETHI. S.

COgor iterum, Lector optime, è sipario in scenam prodire, & alteram, vel inuito genio, fabulam ludere; siquidem intelligo P. Norisij aduersarios deridiculas rursus strophasnectere, dum nouas scriptiunculas illius nomine dolosa arte incrustatas, euulgantes, cum inuidiam, tum periculum in dies eidem moliri non cessant. Equidem ineunte hoc ipso, qui nuper exijt, anno 1676. Norisium veluti omnium harescon recoctorem per summam calumniam traduxerant. Dein apud publicos Magistratus nouam accusationē vrgebāt, quod idem sacrae eique singulari nobilissime prouincię dignitati iniurius fuisset, quippe qui illam à schismate deriuatā contenderit. Postea quibusdam propositionibus parallelis inductis, eundem apud Eminentiss. Patres, qui Catholice fidei sartā rectā seruandę præsident, detulerunt, quod Michaelis Baij errores suis in libris recuderet. Sed neutiquā hic stetit aduersariorū conatus; nam *Germanitates*, vt eorum verbo vtar, tota fallendi arte contextas publicarunt, vt illum Iansenio similiter loquutum ostenderent. Verū sacris ac profanis tribunalibus multiplici accusatione fatigatis, quasi Purpuratorum Patrū, quā nudius tertius implorauerant, suspectam fidem haberent, Christum Dominum iudicem appellarunt, huic planē titulum accusationis libello præfigentes: D. N. IESV CHRISTO CRVCIFIXO; quam delationem ficto Humberti Carthusiensis nomine subsignatam, quaquauersum sparsere. Quis autem hominum audaciam non miretur, qui cum per se loqui aut nolint, aut nequeant, quo omnem in accusando pudorem exuant, aliena sibi nomina imponunt, ipsa religiosi silentij claustra irrumpunt, atque Ascetam rigidiori vitæ instituto taciturnitati addictum, tot mendaciorum loquacissimum fingunt, nec verentur ad tremendum CHRISTI tribunal mentito nomine, ac tot dolis & præstigijs instructos accedere. Etenim in eo scripto rara periodus mendacio immunis est, quemadmodum Norisius satis prolixa apologia, quam Romam misit, luculentissimē demonstrauit, vt ex eiusdem adamicum literis intellexi. Decimus ferè mensis agitur, cum edita à Norisio

A

sio

sio volumina ad supremum Romanæ Inquisitionis tribunal delata sunt, & adhuc lenta manu censura premitur. At illi diuturnioris moræ impatientes, Iesu Christi iudicium sollicitant, his planè vocibus ad calcem nuncupatoris epistolæ formidandum mortalibus iudicem Deum compellantes: *Surge Domine, iudica causam tuam*. A quo sanè eos audire deceat: *Filij hominum nolite ante tempus iudicare*. Etenim quæ hos homines intemperiam transuersos agunt, ut adeo molestè ferant Romanam censuram in perendinum trahi, ut eo accuratior, quo maturior feratur? Enimvero subridens hæc mihi met non semel insultraui. Videsis ne quispiam aduersariorum diuini etiam iudicii tarditatem incusans, Norisium obtorto collo ad inferos trahat, ac Minoi vel Rhadamantho reum sistat, illud Poetæ vociferans:

Flectere si nequeo superos, Acheronta mouebo.

Cum de repente Norisium imperitissimi vulgi iudicio circumuentum video, ac statim nulla quæstione habita, imò vel nulla interrogatione instante, suos illum sponte errores fateri, vltro neam palinodiam canere, dicta indicta velle, ac veniã corã plebe humillimis precib' postulare. Vix oculis meis credidi, cum censuram ac palinodiam Italico idiomate sub Norisij nomine per dolum publicatam inspexi; ut non iam seculares Magistratus, non sacer Purpuratorum Patrum confessus, non denique Christus ipse, quorum omnium tribunalia appellauerant, sed pistor, lanifici, tonsores, ipsæque mulierculæ legendi tantum gnaræ, cum Norisium suos errores publicè expungentem audiunt, totam aduersarij causam statim adiudicent. Quod si Principum leges in publicarum tabularum corruptores tam seuerè animaduercunt, haud equidem minori supplicio is puniendus est qui supposititio scripto, virum ingenuum, ac seueriores Musas colentem, tot mendaciorum portenta, quæ ne quidem somniauit, effutisse commentus est. Verum quamuis tantæ imposturæ architectus legem Corneliam illudere, & latere mortales iudices possit, vltorem latere non potest Deum. Hac maligna nocendi arte, hisce dolorum cuniculis, hisce supposititijs scriptiunculis pessima olim capita Hieronymo doctissimo eidemque sanctissimo Orthodoxi Orbis Doctore insidias instruxere, nempe scriptum quoddam sub eiusdem nomine euulgantes, in quo multiplicium errorum palinodiam canere fingebatur. Quindi igitur Norisius isdem planè insidijs impetitus, cum eodem reponat: ** Ego taceo: & literæ non meæ loquuntur contra me . . . Qui hoc ausus est facere, quid aliud non audeat?* Vnus idemque Proteus mutatis subinde formis, longiorem hanc fabulam ludit; cuius sanè insultus generoso potius silentio despiciendi forent, quàm solida responsione confutandi; at ne eorum imposturis quicquam detrimenti veritas patiatur, cogimur tam futilibus sirophis retexendis, vnam & alteram horam impendendo perdere;

** Lib. 2. in Rufinum.*

re;

re; quod tamen antequam præfio, res mihi paulo alius repetenda est.

Nuperus censor propositiones quasdam parallelas concinparat: conatus demonstrare Norisium in iisdem cum Baio concinuisse. Verum manifestam earundem thesium dissonantiam ex P. Macedi scriptis ostendi; hic enim non vno loco easdem propositiones se cum Norisio, & quidem longè à Baiano sensu remotas, defendere affirmaverat. Mirum dictu quanto cum plausu à doctis quibusque mea illa non minus vera, quàm ingeniosa defensio excepta est; siquidem docti ac boni illius Senis verba adeo Noris dictis conformia exhibui, ut non interprete, sed Lectore tantum opus esse videatur. At nescio quis homo importunus, & mendax scriptum quoddam furtivis typis excusum, sub nomine P. Noris in vulgus emisit, hoc illi titulo præfixo: *Censura del P. Henrico Noris sopra le risposte raccolte dal P. Annibale Riccio*, in qua quidem opella fingitur Norisius palam denunciare nusquam laudatarum thesium Macedum secum sensisse. Non possum autem non in stomacho ridere, cum bellissimum Censuræ limen ingredior; nam vno & altero verbo se Veritati litare testatur, qui pura puta mendacia loquitur, ac plebeculæ, ad quam scribit, fucum facit. Porro hæc Norisium loqui mentitur.

Il Mondo letterario haurà forse veduto (an creduto?) ch'il P. Maestro Macedo s'è stato consapevole di quanto nella scrittura delle risposte parallele s'è divulgato; così che ciò in essa s'adduce, s'è costante opinione di quel grand'buomo.

Parciùs hoc; non magnus homo qui plurima scribit.

Optima qui potuit scribere, magnus homo.

E pure come sono dottrine distantiissime dalle sue, così da lui ne anche furono fatte degne d'vnacchiata.

Ita quidem omnes, quibus integer oculorum usus est, in laudatis thesibus Macedum Norisio similiter loquutum viderunt. Num cuipiam, cum primum illam consonantiam aspexit, oculi doluerint, nescio. Cum P. Macedus traditam abs se doctrinam, plurium testium numero firmaturus, Norisium quoque cum laudis præfatione, tam nobili Scriptorum centuriæ inferuerit, qua fronte de suis sententijs Norisius scribet: *sono dottrine distantiissime dalle sue*. Videtis quàm supinæ hallucinationis Macedus insimuletur, qui Norim diversa planè sentientem, tellem appellauerit. Clamat Macedus tomo 2. Collat. pag. 596. col. 2. v. 9. *Accedit novus, & clarus scriptor Noris in suo libro de Historia Pelagiana*. Audin, ut Macedus suo illum lateri adiungit? Cur ergo Norisius Macedum à se remotissimum fingat?

Perchè egli dice il contrario nelle proposizioni, che sfacciatamente gli s'impongono, e servono irè per proua. Vna è: Omnia opera infidelium sunt peccata; come io scrivo, & affermo essere di S. Agostino vera, e legittima;

A 2

e pure

4
e pure esso nella sua *Costanza*, e nella mente d'*Innocentio* sostiene che: Non
omnia opera infidelium sunt peccata; sed ea tantum, &c. quale anche
nella *Logicchetta* si vede contraddittoria alla mia.

Hæc Norisium scribere? Vah putidam impoturan! A! rationem li-
bri. Hæc ille tradit in *Vindicijs Augustinianis* cap. 4. §. 5. pag. 118. v. 10.
Respondeo tertio infideles ALIQUOS actus bonos elicere, ad quos à Deo pra-
moventur, qui profecto peccata esse non possunt. Tradit hæc dilecti S. Doctor
cap. 24. de gratia Christi; ubi recitato illo Scripturæ Sacræ de Asseri muta-
tione testimonio, &c. Baius verò nullos actus bonos ex Dei gratia ab infideli-
bus fieri volebat. Næ ille affirmat, omnia opera infidelium esse peccata, qui
palam pronunciat infideles aliquos actus bonos elicere, qui peccata esse non
possunt? Adeat calumniator suum, quam appellat, Logiculam, ac videat
nun hæc dux propositiones, infideles aliquos actus bonos eliciunt, quæ No-
ris est; & altera Baij, infideles nullos actus bonos eliciunt, sint contradicto-
riæ. Quod si neget, non ad Petri Hispani summulas, sed Anticyras mit-
tendus est. Verum adeo manifesta est illatæ Norisio calumniæ fallitas, vt
Lectorum tum patientia abuterer, tum etiam oculis diffiderem, si eandem
pluribus cõfutarer. Sed iterum que sua eidem somnia affingat, audiamus.

L'altra: Omne quod non est ex fide peccatum est; quale sostengo essere
proposizione di S. Agostino, e l'intendo vera per la fede Cristiana abituale, e
lui intende di qualche barlume di fede eccitante, e transeunte.

Conchas facilius à scopulo, quam Norisium ea in sententia à Macedo
diuelles. Cum vir eruditus pag. 597. col. 1. dixisset expositionem S. Au-
gustini in illa Apostoli Rom. 14. Omne quod non est ex fide, peccatum est, er-
roris à nonnullis audacioribus appellari, Remitto, inquit, Lectorem ad
eruditissimum Patrem Henricum Noris, qui in ea quam superius laudavi Pe-
lagiana Historia in *Vind. August.* cap. 4. §. 5. euidenter ostendit eam esse Ec-
clesiæ, Pontificum, & Patrum locum illum Pauli de fide prout est virtus
Theologica intelligentium. Itaque non modò Noris sententiam probat,
verum etiam testatur, ipsum EVIDENTER ostendisse eam Ecclesiæ ac Pa-
tribus probari. Huc te volo. Vel vir insignis putauit laudatam interpre-
tationem à Norisio intelligi de fide per modum actus, vel per modum ha-
bitus. Si primum dicas; iam vides Macedum Norisio consentientem; sin
alterum malis: Videsis qualem accurato Theologo hallucinationem im-
ponas, qui erroneam Noris explicationem euidenter Ecclesiæ ac Patri-
bus probatam affirmarit. Enimuerò vbinam in Norisij scriptis vox ha-
bitualis insonuit? Imò tantum abest, vt textum Apostoli de fide Christia-
na habituali intellexerit, vt disertè cap. 3. §. 4. pag. 46. pronunciauerit:
Solam fidem acquisitam sufficere. Estne fides acquisita idem ac fides habi-
tualis infusa? Imò hoc est mendacia venditare, ac Lectoribus fucum fa-
cere. Pergit impostor.

La

La terza, che colla necessità possa accoppiarsi la libertà con l'esclusione dell'indifferenza; pretendendo io in questo seguitar S. Agostino, fondandomi ne' libri imperfetti contro Giuliano; e Macedo nega tale necessità; ne s'è mai persuaso essere quei libri del S. Padre: anzi come io mantengo, e seguo le interpretazioni di Gianfenio, e Baio, così Macedo riprobandole tutto s'impegna ad esimere il Santo del sentire con la dottrina loro, e delle loro imposture.

Rectè olim Romani parens eloquij exclamavit: *O magna vis veritatis, qua contra hominum ingenia, calliditatem, solertiam, contraque fidas omnium insidias facile se per se ipsam defendit.* Haud ita potuit impostor miseram hanc scriptiunculam veritatis fūco vestire, & ornare, quin sponte erumperent indicia manifesta, quibus malam artem, ac hument artificem inanum proderet, ac falsitatem eo impudentius retegere, quo imprudentius occuluit. Itane Noris omnem & frontem, & timorem posuit, ut in media Italia, ore planè infrunito diceret: *Mantengo, & seguo le interpretazioni di Gianfenio, e di Baio?* Et statim adderet, easdem esse loro imposture? Estne vir ille pistillo obtusior, qui interpretationes, quas palam denunciavit esse imposturas, sciens ac volens, & sequatur, & defendat, idque publico etiam scripto testetur, hoc est, lætæ fidei suo se ore reum publicet, ac Vaticana in suum caput fulmina accendat? Patent præstigiæ, detecta fraus, dolus omnis iam palam est. Num verò Noris in dogmate de libertate non quidem a necessitate, sed tantum a coactione, damnatam Iansenij opinionem sequatur, ex hac utriusque scriptoris antithesi declaratur.

I A N S E N I V S

Infideles carent gratia sufficienti ad salutem tum proxima, tum remota, & omnibus principijs eius. Est titulus cap. 11. Lib. 3. de grat. Christi Saluat.

N O R I S

Quamvis infideles carcant auxilio proxime sufficienti, habent tamen quedam auxilia remota; unde non patiuntur antecedentem necessitatem peccandi. In Vind. cap. 3. §. 6. pag. 90.

Rursus qua fronte Noris testari ausit libros operis imperfecti contra Iulianum à P. Macedo S. Augustino abrogari, ac in apocryphorum, quisquilias detrudi, qui sciat eosdem à S. Martino, & Agathone Romanæ Ecclesiæ Pontificibus, & ab œcumenica Synodo VI. S. Doctore deputari? Cur Macedum religiosissimum virum Catholicæ Ecclesiæ iudicio, imò sibi ipsi aduersari affirmet? Etenim toties iste præsertim in Cortina, eosdem libros appellat, eorumque testimonio suas sententias communit. At bellissimam fabulam prosequamur. Hæc de P. Macedo alieno ore Noris asseruat.

Che

6
Che tanto è, che i suoi sentimenti s'accordino co' i miei nel modo che le dette risposte concludono: quanto che lui s'obliga, che ogni volta gli venga dimostrata ne suoi libri una delle mie proposizioni da lui censurate, e prouata dottrina sua, ne farà publico cartello di retratione, detestatione, & abiuratione, in ogni forma solenissima.

Quis Pythius Apollo Macedonici pectoris arcana Norisio reuelauit? Qui nocturni lemures secretiora hominis consilia eidem in aures insusurrarunt? Qui bonus malusue genius absentis Macedi animum indicauit? Num illa fortè ex Tullianis libris de diuinatione intellexit? Hoc scio P. Macedum recitatas propositiones P. Noris testimonio confirmasse. Patent libri, neque olim dicta indicta esse queunt, nullis iam officijs subliniri Lectoribus oculi possunt. Quod scripsit, scripsit. Vno verbo rem conficio. Vel eadem Noris dixit quæ Macedus, vel diuersa. Si eadem, cur hoc neget? Si diuersa, cur illum Macedus laudat? cur Lectores ad illum remittit?

Altera iam scena aperitur; ac Norisius nouam fabulam alienis soccis ornatus ludit.

In verità che questa risoluta deliberazione mi è stata di stimolo acutissimo per imitare l'ingenuità di sì GRAND'huomo, e dar principio à sodisfare il mondo, ch'aspetta qualche mia giusta retrattazione. Onde ben esaminate le proposizioni del mio libro, e viste quelle sono degne di censura, comincerò à ritrattarmi dall'impostura di Semipelagianismo al gloriosissimo, e dottissimo S. Vincentio Lirinese.

Hæc est ridicula palinodia, quam ante bienniū quasi Norisij manu exaratam, publicauerant, & quidem iisdem omnino verbis contextam, vt cum nihil noui contra eundem garrere possint, rancidas modò strophas repetant, ac recoctam cramben reponant. SemiPelagianorum sententia fuit, gratiam omnibus offerri, non tamen vniuersis, ac singulis applicari, sedijs vt plurimum dari, qui prius eandem peterent, quærerent, ac pulsarent, ne Deus sine vlla industria, sine studio, sine labore, inertibus atque otiosis sua dona conferre videretur. Vincentius cap. 37. Commonitorij errare dicit asserentes quod magna & specialis ac planè personalis quædam sit Dei gratia, adeo vt sine vlllo labore, sine vlllo studio, sine vlla industria, etiamsi nec petant, nec quærant, nec pulsant &c. Vbi specialem Dei gratiam vult esse effectum laboris, studij, ac industriz, quibus petimus, quærimus, ac pulsamus, cum tamen ipsamet gratia specialis & personalis sit causa petendi, quærendi, ac pullandi. At S. Augustini discipuli asseriebant, dari hominibus gratiam specialem ac personalem, etiamsi nec peterent, nec quærerent, nec pulsarent, cum ad hoc etiam à Deo infundatur, vt petamus, vt quæramus, vt pulsemus. Quis autem nesciat petere, quærare, ac pulsare fuisse illas veluti ansulas, vel
occa-

occasiones, quas Massilienses præmittebant ad hoc ut specialis ac personalis gratiæ donum rationabile iudicaretur? Sed inquit: non addere Vincentium proprijs viribus. Insulsè. Putasne Massilienses vnum illud & alterum verbum semper addidisse? Viden, ut Vincentius speciali ac personali gratiæ industriam, laborem, ac studium inuicem opponat, ut illa horum effectus, non autem causa intelligatur? Nullus reapse petit, quærit, aut pulsât, nisi speciali ac personali gratia ad eosdem salutes actus præmoueatur; igitur specialis gratia datur, etiam si quis illam non petat, aut quærat, cum ideo detur, ut quærat, ac petat. Si Vincentius Augustini sententiæ adhærebat, cur illud verbum omisit, quo solo à Massiliensium opinione discrepare videretur? Scribebat Vincentius in Prouincia, in qua id temporis docti quique Augustino aduersabantur, præter paucos perfectæ gratiæ intrepidus amatores, telte Prospero in epistola ad S. Doctorem. Vtitur iisdem verbis laboris, studij, atque industriæ; item: quærendi, petendi, ac pulsandi, quæ Massilienses illis in disputationibus inuexerant, ac suæ scholæ propria fecerant: quidni igitur Vincentius eadem repetens, vnus illorum fuisse iure ac merito dicatur? His addatur arguta quidem, sed falsa epistolæ Celestini interpretatio, & non obscure qua in sententia fuerit, apparebit. Pergin argutari,

Anche per altro capo euidente apparisce libero dà tal sospetto il medesimo Lirinese: perche per opinion anche mia, ei non puote apprender quell'errore sotto l'Abbate Fausto, auendo io auuta quella sentenza nel lib. 2. cap. 11. oue dissi: Cum Abbate Fausto, sub Abbate Fausto, cum cancellitis Lirinensibus.

Didicit eam opinionem, uti scitè vir multæ eruditionis Garnerius notauit, ex libris Cassiani, ex quibus illam ceteri hauserunt. Cum verò Norisius scripsit sub Abbate Fausto Vincentinum Massiliensium sententiæ accessisse, id iuxta vulgarem opinionem dixit; omnes enim putant Commonitorium apud Lirinam scriptum fuisse, quod tamen Noris ibidem negat. Hinc pag. 248. v. 26. hæc ait. *Vincentij sub eodem Fausto Monachi, ut volunt, artem non detexit. Audin ut volunt?* Potuitne clarius ostendere se iuxta aliorum placitum loqui, quod tamen inferius confutat? Ut Norisium antilogiæ insimulent, ea verba supprimunt, quæ omnem contradictionem ab eiusdem scriptis eliminant. Sed en alteram eiusdem antihistoriam.

Essendo che io stesso affermo quell'epistola di Celestino essere stata approuata, & accettata dal predetto Vincenzo Lirinese nelle Vindie. cap. 8. pag. 42. nel qual luogo scriuendo di queste lettere di Celestino dissi: Idem Vincentius Lirinensis easdem producit in Commonitorio aduersus prophanas uocū nouitates, easque plurimum commendat. Adunque ciò ch'io altra volta dissi, cioè che il Lirinese abbi estorto il senso di quelle lettere à fauor del suo

erro-

errore, e contro Prospero, ora dichiaro per ritrattato, ramentandomi di quelle parole che seguitano: Qua fronte Vincentius eas sibi fauere literas iactasset, quibus ipsiusmet opiniones condemnabantur? &c. Conosco queste parole per mie, colle quali renoco ciò che prima di quelle lettere giudicato, e trattato haueuo.

Pape: qualem Norisio Chymaram obijciunt? Vincentius literas Celestini admisit, vti etiam ceteri Massilienses admisere. Igitur neutiquam easdem in Augustinianæ sententiæ defensores retorfit: Non vidit Norisius huius consecutionis necessitatem. Scribitur de Massiliensibus cap. 3. appendicis ad literas Celestini: *Eaque tantummodo sequi, & probare profitentur, quæ sacratissima beati Apostoli Petri Sedes contra inimicos gratiæ Dei per ministerium Præsulum suorum sanxit, & docuit.* Illi ergo, vt pote viri Catholici, literas Celestini receperunt; verum pro sua ipsorum sententia easdem loqui contestabantur. Hanc chordam mox iterum pulsabo. Ceterum in posteriori textu cum Norisius scripsit: *Qua fronte Vincentius eas sibi fauere literas iactasset, quibus ipsiusmet opiniones condemnabantur?* negat opinionem Vincentij ac sociorum damnatam fuisse à Celestino; quippe qui haud illius appendicis author sit, sed hæc Celestini literis assuta fuerit. Dum verò ait *ipsiusmet*, nempe Vincentij, *opiniones condemnabantur*, ea quæ antea scripserat, expungit? Imò disertè ac luculenter errorem Vincentij designat, asserens in illa appendice *ipsius opiniones condemnari*. Et quidem cur Norisius palinodiam caperet, cum videat viros doctrina & eruditione illustres, suæ ipsius sententiæ albos calculos adijcere, & eandem suis libris inferere? Hæc scribit Pater Paschasius Quænellus Presbyter Oratorij Parisiensis disert. 3. par. 2. Operum S. Leonis pag. 397. *Si pro parte vel appendice literarum Celestini Papæ habitæ tunc essent eiusmodi capitula, itane pudorem omnem abieciisset Vincentius Lirincensis, vt pro se suisque scriptum esse à Celestino in illis literis tam grandituba personaret, vt fecit in suo Commonitorio? qui enim ausus est nouitatis notam Augustini aduersarijs à Celestino inustam, in S. Doctoris discipulos reijcere; veritus esset, ne tam apertis definitionibus capitulorum, quibus suorum Massiliensium, & Lirincensium errores sæpius proscribebantur, reuinceretur, ac impudentis argueretur mendacijs.* Hæc vir eruditissimus in literas miserat, antequam Norisij librum euolueret; nam ibidem pag. 417. *His inquit, ita scriptis, iamamque prælo subijciendis, incidi in Vindicias Augustinianas doctissimi viri Henrici de Noris, ex quarum cap. 8. plurima scitè sincerèque scripta huc transferenda essent, sed quoniam instant operæ, sufficiat locum indicasse, quem adijse Lectorem nequaquam pœnitebit.* Abeat igitur impostor cum ficta sua palinodia, eamque in suorum grege crepet, quandoquidem tanta illum mentiri portenta delectat. Sed iterum com-
meaturatur.

Non

Non posso non rinuocare con piena retrattatione quelle quattro gravissime ingiurie da me con più passione, che verità inferite a S. Vincenzo Livinese, quale se fossero vere mostrerebbero essere ingiusta la di lui canonizatione. La prima: che fù bersaglio del suo Commonitorio la fama di S. Agostino, contro il quale egli lo scrisse.

Nugas ac gerras germanas loquitur; quatuor crimina fingit, quæ nulla sunt. Hoc tibi familiare, idque turpissimum crimen est, tua somnia ac imposturas alteri affricare. Quò pressius, ac brevius aduersarij dictum refellam, libeat hunc syllogismum inducere. Antiqua tantum dogmata defendenda ac tradenda sunt, noua verò fugienda; atqui Augustini sententia de efficaci Dei prædestinatione ad fidem, & perseuerantiam finalem, est nouum dogma, hoc igitur cuique fugiendum est. Ita planè Massilienses ratiocinabantur, quibus minor illa propositio certa erat; vnde Prosper scribit ad Augustinum: *Multi ergo seruorum Christi, qui in Massiliensi vrbe consistunt, in sanctitatis tuæ scriptis, quæ aduersus Pelagianos hæreticos condidisti, contrarium putant Patrum opinioni, & Ecclesiastico sensui, quicquid in eis de vocatione electorum secundum Dei propositum disputasti. Et versus finem: Illud etiam qualiter diluatur, quæsumus, patienter insipientiam nostram ferendo demonstres, quòd retractatis Priorum de hac re opinionibus, penè omnium par inuenitur & una sententia, quæ propositum & prædestinationem Dei secundum præscientiam receperunt. Idem scripsit id etiam temporis Hilarius ad eundem S. Doctorem: Hoc etiam, inquit, de aliorum libris, quorum est in Ecclesia autoritas, faciunt, quod perspicit sanctitas tua non parum posse iuuare contradictores, nisi maiora, aut cerè periora proferantur à nobis. Non enim ignorat prudentissima pietas tua, quanto plures sint in Ecclesia, qui autoritate nominum in sententia teneantur, aut à sententia transferantur. Quibus S. Pater cap. 14. de prædest. SS. rescripsit. Si huius ergo sententiæ defensionem ex diuinorum eloquiorum nos præcedentibus Tractatoribus promerem; profectò hi fratres, pro quibus nunc agimus, acquiescerent, hoc enim significasti literis vestris. Quid igitur opus est, ut eorum scrutemur opuscula, qui priusquam ista hæresis oriretur, non habuerunt necessitatem in hac difficili ad soluendum questione versari, quod procul dubio facerent, si respondere talibus cogerentur? Idem tamen cap. 19. de dono perseuerantiæ, inductis Cypriani, Nazianzeni, ac Ambrosij testimonijs, suam sententiam confirmat. Itaque Massilienses certò sibi persuaferant, nouam esse Augustini sententiam, nec quicquam secus opponere sciebant Prosper, Hilarius, ac pauci id temporis S. Augustini discipuli. Hinc factum est, ut Vincentius maiorem adducti syllogismi propositionem probandam assumpserit, quod non minori eruditione, quam elegancia præstitit in Commonitorio, in quo S. Augustini sententiam neutquam oppugnauit, quæ quòd vera erat, antiquissima etiam habenda est, quam-*

B

uis

uis compertum non sit, Sanctum illum virum eo tantum consilio scripsisse, ut suo illo volumine Augustinianæ sententiæ nouitatem oblique pulsaret. Hinc prudenter Norisius scripsit eo loci pag. 250. ver. 12. *cum Augustini FORTASSE doctrinam de prædestinatione veluti per cuniculos eo opusculo subruere tentaret.* Nectamen S. Doctoris famam impetiuit; alias Augustinus, dum aduersus S. Cypriani opinionem tot doctissimis voluminibus conflixit, Sanctissimi Martyris famæ iniuriis fuisse diceretur.

La seconda: Che habbi ingiuriati con titolo d'Eretici i discepoli del mio Santo medesimo, e censurata d'eretica la dottrina inspugnabile dello stesso.

Scribit Prosper in laudata epistola putasse Massilienses sub hoc prædestinationis nomine, fatalem quandam induci necessitatem. Hinc hæreseos notam illam opinionem defendentibus impingebant. Hoc pluribus idem Prosper testatur in epistola ad Ruffinum. Noane in controuersia de gratia scholæ sibi inuicem aduersæ, sibi mutuo Calvinisum, aut Semipelagianisum obijciunt? Vincentius acerbiorē sanè notam, feruente tamen dissensione, aduersarijs inuulit. Quis verò nesciat, quæ censuræ acerbitate Hieronymus in epistola ad Theophilum, & Cyrillus in litteris ad Atticum, magnum Chrysostomum perstrinxerint? Neutrius tamen sanctitati ea amariora dicta nocuere, neutrum ex albo Sanctorum expungit. Breuem hanc Sanctissimis viris apologiam donat Baronius ad A. 412. propè finem: *Homines enim illi erant, & humanis passionibus obnoxij.*

La terza: che aderendo à i Sempelagiani, à fauor loro conuertisse la decretale di Celestino con deprauarla.

Cum Celestinus ea in epistola dixisset: *definat, si ita res sunt, incesse nouitas vetustatem*, nihil interim circa agitatum id temporis controuersiam definiens, Vincentius argutè suis illam epistolam fauorabilem pronunciauit, quippe qui antiquorum Patrum sententiam aduersus nouam, ut putabant, Augustini opinionem defendebant. Detur id eiusdem erga Apostolicam Sedem reuerentiæ, cui quantum etiam ceteri Massilienses deferrent, ex capite tertio appendicis eiusdem litteris additæ, proximè obseruabam. Cum Alexander VII. in litigijs de attritione, litteras Apostolicas publicasset, Christianam in disputando modestiam iniungens, nihilne ea de re interim definiens, vtraque disputantium factio cum oppositæ præiudicio, laudatas litteras sibi fauere iactabat: quod ex libellis acutissimi viri Francisci Paruacques Augustiniani Doctoris Louanien. sis, & P. Maximiliani Le-Dent Iesuite intelligitur. Porro Vincentium memoratas Celestini litteras contra Prosperum retorsisse tradunt viri insignes, qui etiam inter homines ambulant, Lupus, Frassenius, ac Quenellus, uti postea monstrabitur, nec fictitijs illius criminis, cuius palinodia Norisio imperatur, scrupulus illorum quempiam incesit.

La

La quarta: Chè habbinò haunto origine dal di lui santissimo, e modestissimo ingegno i portentosi paradossi intitulati Obiectiones Vincentianæ, ordite contro la riputazione della dottrina di S. Agostino.

Audiantur Louanienſes tom. 7. Operum S. Doctoris, in appendice, vbi hæc obiectionibus Vincentianis præmittunt. Sunt qui arbitrentur Vincentium hunc Lirinensem illum fuisse, cuius extat opusculum aduersus prophanas omnium hæreseon nouitates: certè hoc tempore in Gallijs floruit. Ante centum ferè annos eruditis hominibus ea sententia lletit, cui non modò Louanienſes nullam notam inuſſere, verùm etiam eandem addita temporis circumſtantia, confirmarunt. Illæ obiectiones à Scholasticis illationes ad impossibile appellantur, in quas ex prioris assertionis consecutione, quis eò adigitur, vt earundem absurditate deterritus, à semel concepta opinione reſiliat. Et quidem data duplici sententia S. Augustini de efficaci prædeterminatione ad gloriam, ac reprobatione ex præuiſo peccato originali, nonne plurimi Recentiorum Vincentianas obiectiones contra vtramque memoratam sententiam reſtaurant, quin tamen vllam se iniuriam Augustino inferre arbitrentur? Vincentij factum nulli reprehensionis obnoxium fuit; siquidem ea scripsit vix mortuo ante quadriennium S. Doctore, cum paſſim vna, & altera eiusdem sententia in Prouincia à viris ſanctitate ac doctrina illuſtribus impugnarentur, nec vllius Pontificis, aut Synodi decretis confirmatæ fuiſſent, vti poſtea factum eſt. Et quidem quæ errorum portentia Prædeterminantes, ac ſcientiæ medicæ deſenſores non ſibi inuicem obijciunt? Id verò eorundem pietati, ac ſanctimoniz, modò abſint ſales ac ſcommata, neutiquam nocet. Vtraque tamen ſchola procul ſe ab obiectis erroribus proſitetur; quos etiam à S. Augustini ſententia Proſper non minùs ſolidè, quàm ſapienter remouit.

Quis autem à riſu temperet, dum videt illos homines fingere tot crimina à Noriſio Vincentio impaſſi fuiſſe, illumque ſera tandem pœnitentia ductum, eadem vna litura delere. Tantam alienæ conſcientiæ ſcrupuloſiores iſti curam gerunt, cum tamen hæud religioni ducant ſuppoſitiua ſcripta vulgare, publicè mentiri, ac aliorum ciſta, vti mox declarabo, doſoſa arte corrumpere. Ita dum hac ficta palinodia Noriſij crimina eluere mentiuntur, impoſturis, dolis, ac fallacijs turpem operam nauant, & aliena quæ ſingunt, crimina corrigentes, veris iſſque turpiſſimis ſe noxis obſtringunt, quarum vtinam priuatam ſaltem in ſacra exomologeſi palinodiam tecitent, qui publicam alijs imponunt. Sed quid inſuper noui ſerat Africa, videamus.

Ne'l mio fondamento di liberar il medefimo Vineenzo dalla nota d'Ereſia Semipelagiana, perche in quel tempo non foſſe condannata, puole ſuſſiſtere, hauend'io detto lib. 2. Hiſt. Pelag. pag. 237. Celeſtinus S. Augustini iam inter ſuperos ſe Pontifice relati, primus Romanorum Præſulum doctri-

nam consecrauit, che vale tanto come dichiararla Cattolica, e di canonica autorità, e nel medesimo libro pag. 237. Celestinus Apostolica auctoritate aduersus Semipelagianos Augustini doctrinam defendit.

Quis hunc verborum prodigum non fateatur, qui ne rogatus quidem, tanta Norisij vice, sibi suisque simillimis occinit. Norisius cum scriberet Celestinum S. Augustini doctrinam commendasse, consecrandi verbo usus est, vt ea voce Apostolici oris maiestatem exprimeret; qua ratione antiquitus ea cuncta, quæ ad Imperatores spectabant, sacra dicebantur; vnde sacræ largitiones, sacræ cognitiones, sacrum consistorium, & ipsa epistola per antonomasiam sacra appellabatur. Neutiquam verò dixit consecrasse, hoc est, inter dogmata Catholicæ fidei retulisse; vnde & in altero testimonio adducto scripsit: doctrinam defendit. Certè declarauit S. Augustini doctrinam nulli contra fidem errori obnoxiam esse. Verùm Massilienses, teste Prospero in calce libri contra Collatorem, tale Pontificium encomium prioribus S. Doctoris libris, non ijs, quos vltima ætate elucubrauerat, delatum fuisse contendebant. Vincentius verò antiqua dogmata à Patribus accepta, à Celestino laudata affirmavit; vnde ea, solum ratione Augustini doctrina laudatam contendit, quatenus ceterorum Patrum sententijs conformis apparebat; in illam verò opinionem, quam de efficaci prædestinatione ad fidem, & perseuerantiam nouam inuenerat, Celestini elogium non cadere. Falsæ quidem interpretationes; sed quæ Massilienses Catholicos fuisse demonstrant; quippe qui non ausi Romanæ Sedis dictis obistere, eadem quæsitis vtcumque interpretamentis explicare conabantur.

Onde S. Prospero che prima chiamaua Cattolici i Semipelagiani, doppo d'hauer impetrato le lettere di Celestino, mutò lo stile, chiamandoli Lupi, Calunniatori, Ipocriti, Colubri, Serpenti, &c. Non è dunque vero che la dottrina di S. Agostino non sia stata approuata da Celestino, e la contraria Semipelagiana condannata.

Prosperum appellasti, ad Prosperum ibis. Sedeat ille vtriusque nostrum honorarius arbiter, ac sententiam in caussa ferat: Hæc ille scribit in epilogo operis contra Cassianum de Massiliensibus, quos vulgò Semipelagianos vocamus: Quorum tamen dum adhuc non sunt à fraterna societate diuisi, toleranda magis est intentio, quàm desperanda correctio. Addit hoc scholion Baronijs A. 433. Hæc Prosper cum perorat: quibus intelligis Cassianum inter Catholicos professores adnumeratum. Consentit Suarez proleg. 5. de grat. cap. 5. num. 6. Nondum enim erat, inquit, illa sententia hæresis vel erroris damnata ab Ecclesia, vt Prosper in fine libri contra Collatorem aperte docet, Cassianumque inter Catholicos numerat. Hinc Vasquez 1. p. disp. 89. cap. 4. num. 24. vocat Semipelagianos viros alioqui Catholicos & religiosos. Sed ad Prosperum redeo. Idem cap. 33. scribit: Quis hæc
præ-

predicari à Catholicis inter Catholicos crederet. Porro cum illa Prosper in literas misit, diem obierat Celestinus, cum ibidem Sixtus eiusdem successor à Prospero commendetur. Quod si illos Lupos occultos, calumniatores, & hypocritas dixit, eiusmodi verba zelus Augustinianæ doctrinæ inter disputandum extorsit; quo enim maiori erga aliquem beneuolentia propensi sumus, eo seuerius excipimus qui contra eundem loquuntur. Fateor Augustinum dixisse Massilienses non recedere ab illa damnata Pelagij sententia: *Gratiam Dei secundum merita nostra dari.* Lib. de prædest. SS. cap. 2. At illi reponebant Pelagium adinuisse merita perfecta & de condigno, se tantum occasiones quasdam, & ansulas, queis ex nobis erumpentibus, utebatur Deus, ne ansatis & omnino otiosis sua dona, conferre videretur. Scitè P. Macedus in Scrinio cap. 12. pag. 193. *Nec satis, inquit, erit effugio dicere illos posuisse meritum & initium meriti in natura; nam imprimis id semipelagiani dicere se negabant.* Quamuis verò S. Doctor id responsi egregiè confutavit, nil tamen ea in causa Celestinus definiuit; alias Prosper numquàm Massilienses appellasset Catholicos. Scribit Vasquez 1. p. disp. 91. cap. 9. num. 57. *Neque incredibile alicui videatur Patres Græcos tantæ auctoritatis & doctrinæ in hac fuisse sententia; siquidem Massilienses, & per Galliam tot etiam insignes viri in eadem opinione fuerunt.* Res enim admodum subtilis & difficilis erat ad explicandum, donec Augustinus ingenij sui felicitate, ut multa alia, eam nobis explicuit. Imò ipse Augustinus cap. 3. de prædest. SS. ingenuè fatetur, se adhuc Presbyterum, in errore Massiliensium fuisse. Vasquez laudatus caput 10. his planè verbis inchoat: *Cum Cassiano & Massiliensibus non pauci Scholastici conveniant.* Et nominat statim Scotum, Gabrielem, Caietanum, Durandum, Sotum, Driedonem, Ruardum, & alios. Sed talionem passus est; nam Suarez lib. 4. de gratia cap. 14. recitata Vasquij opinione de cogitatione congrua naturali num. 8. concludit: *non videtur per illum dicendi modum convenienter fieri satis difficultati propositæ, nec sufficienter vitari semipelagianorum doctrinam.* Quæ consultò hic recitavi, non solum ut appareat viros doctissimos in Massiliensium errorem vel impegisse, vel magni nominis Theologos id saltem de ipsdem iudicasse, ut planè excusandi videantur Cassianus, Fautus, Vincentius, alijque Galliarum Doctores, qui initio motæ difficillimæ controuersie cespitarunt, cum post tot sæcula viri celeberrimi in eodem luto hætere visi fuerint; verum etià ut pareat, quàm immerito Norisius carpatur, quod scripsit Sadoletum incautè & inscienter in Massiliensium errorem impegisse. At impollitor grandiores tibias inflans, ac Norisianam palinodiam vehementiori boatu crepans, addit.

Per fine la mia opinione contradice manifestamente al Martirologio Romano, dove alli 24. di Maggio sà questo elogio di S. Vincenzo Lirinese: Doctrina & sanctitate conspicuus, ch'essendo vero non poteva essere Semipelagiano, ne

meno

meno far chiaro, e conspicuo il medesimo Santo, anzi denigrarlo, & oscurarlo.

Beilissimè. Diui Cypriani martyris sanctitate & doctrina clarissimi elogium recitat Martyrologium Romanum. Nullum igitur Cypriani doctrina lucis defectum passa est, cum rebaptizandos hæreticos tanto conatu contendit? Breue quidem, sed solidum à Melchiorre Cano responsum accipe, quod prolixæ apologiæ loco sit. Ceteroqui nemo quauis eruditus & sanctus non interdum hallucinatur, non alicubi cæcutit, non alicubi labitur. Sanctus verò is fuit, qui credidit ab hæreticis baptizatos, esse rebaptizandos. Sanctus qui in Christi corpore & sensum pænæ & dolorum fuisse negauit. Sanctus fuit qui in Chilistarum dogma descendit. Sanctus fuit qui viro ob adulterij culpam uxorem repudianti, alterum matrimonium concessit. Sanctus fuit qui animas piorum usque ad diem iudicii veram felicitatem ademit. Sanctus fuit qui animam hominis ex traduce esse putauit &c. Hæc vir doctissimus lib. 7. de locis Theol. cap. 3. Nonne Mathiæ S. Cassiani telluræ solenni pompa die 23. Iulij celebratur? Nonne S. Fausti Episcopi apud Reios, extructo templo, memoria consecrata est; qui duo tamen fuerunt Semipelagianæ Scholæ Magistri? Profectò doctrina Commonitorij S. Vincentij nomen illustrat; Catholicæ fidei traditionem, & acceptam a Patribus doctrinam, antiqua tantum dogmata recipienda eile demonstret, profanas verò vocem nouitates fugiendas. Quæ omnia veritati consona sunt. At quòd in vno, & altero versu nescio quem lucis defectum subiecit, in re adhuc obscura, ac nondum per Apostolicam Sedem in Catholico lumine collocata, cum tamen in ceteris nitidissimos veræ doctrinæ radios quaquauersum diffundat, humanæ conditioni condonandum est. Agedum, estne aliud quidpiam, quod Norisius indictum velit?

Confesso ingenuamente la verità che all' hora stampai non hauendo altro autore da seguitare che il Vossio. Dipoi che son stato impugnato dal Macedo; ricercai altri autori Cattolici, e ritrouai il P. Lupo, & il P. Frassen Francescano. Ma il primo per favorirmi approvò la mia opinione, e il secondo solamente dice: videtur adhasisse. C'è un altro di più Basilio Pontio; ma non fà forza, perche non nomina Vincenzo Lirinese, e solamente dice: Cassianus, Vicentius, Faustus; onde quel Vincenzo non era Lirinese, ma quell' altro autore delle obietioni chiamate Vincentiane. E' ancora che tutti questi affermassero la mia sentenza: Isti qui sunt inter tantos?

Dignum patella operculum. Cum supposititiam hanc palinodiam ex puris putis mendacijs hucusque contextuerit, triplici mendacio eidem colophonem imposuit. Patris Lupi volumina A. 1673. ante Paschalia festa typis excusa prodire, eaque secum in Italiam tulit Illustrissimus D. Airolodus Pontificius Inter-Nuncius, qui ex Belgio circa Pascha discessit. At Historia Pelagiana mense Maio eiusdem anni adhuc Patauini typis premebatur. Qui igitur heri potuit, vt eruditissimus P. Lupus ea

de Vin-

de Vincentio tomo 4. pag. 757. inferuerit, ut Norisio suffragaretur, cuius librum nondum viderat? Claudius Frassen insignis Scotista in Academia Scoti tract. 2. disp. 3. sect. 1. §. 2. hæc scribit: *Vincentius Lirinensis videtur etiam adhesisse, & fauisse Semipelagianis, censeturque ab aliquibus scriptor obiectuorum Vincencianarum, quibus S. Prosper respondit. Quod etsi cetera taceant, hoc sufficienter euincit, quod eodem modo Celestini Papa epistolam, qua se Catholici tuebantur, aduersus Catholicos usurpare non dubitauerit. Et paulò inferiùs. Urgendo tantopere illud (li) NON OBSCURE indicat se criminationem Prosperi & Hilary pro falsa habere. Audin, quid dicat? Testatur Vincentium Celestini epistolam in S. Augustini discipulos retorsisse, ac dolationem Prosperi non obscure falsitatis insinuas-
 se. Cur ergo officias facis imperitis; ac miserimæ plebi, ad quam scribis, fabulas vendis?*

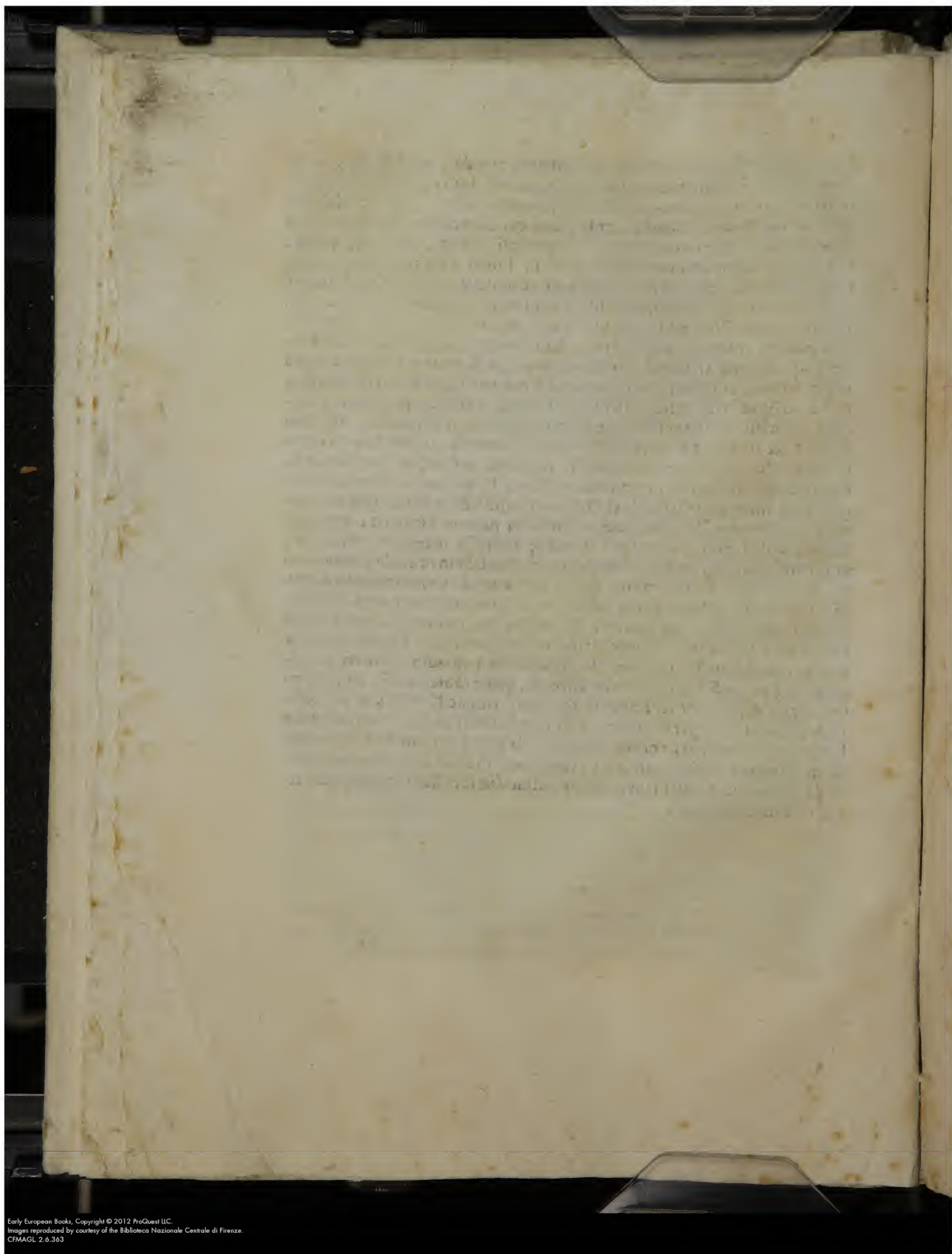
Sed non minùs putidum mendacium est, quod de corrupto Poncij testimonio commentantur. Nam hic insignis Theologus i. p. Relect. de gratia capite quarto inscripto de errore Semipelagianorum, pag. 40. v. 13. scribit: *Præcipui inter eos fuere Cassianus Chrysostomi discipulus, & à quo suos errores de gratia didicisse existimant nonnulli, sed falso, ut ostendam postea, & Vincentius Lyrinensis, & Faustus Regiensis. En ipsissima Basilij Poncij verba; qui Vincentium Lirinensem Mailienses accenset, ac Lyrinensem cum yeffert. Callidè quidem, sed suisinet imposturis suis accommodè pseudo-palinodiam Italicè scriptam publicarunt. Quis enim è plebe appellata à Norisio testimonia repetat? Hinc fingunt eadem à Norisio corrupta, cum huius planè criminis illi rei continuantur. At quid promptam horum ad mentiendum audaciam miremur? Nam longè illis facilius fuit vnum verbum textui Poncij subtrahere, quàm tot verba Norisio per dolam appingere. Inauditum hercle facinus moliti sunt; nusquam enim accepimus quempiam adducta à semet in sui defensionem testimonia, & quidem suæ causæ validissimè suffragantia, abre-
 cisse. Id tamen stoliditatis Norisio affricant, qui locuplectissima ac certissima Frassenij ac Poncij testimonia, dudum à se in iudicio aduersus accusatorum calumnias appellata, non solum repudiarit, sed etiam, ne sibi patrocinari viderentur, stultè corruerit. Verum duo insuper testes audiendi sunt. Ioannes Garnerius Iesuita in notis ad Marium Mercatorem dilert. i. de Authoribus hæreseos Pelagianæ cap. 6. pag. 150. col. 2. confutans doctrinam Vignierij opinionem, scilicet Faustum Abbatem Lirinensem tum primùm errores Semipelagianos sorbuisse, cum Iulianus Pelagianorum antesignanus A. 440. Italia pulsus, in Lirinum se recepit, hæc scribit: *Deinde si qua Pelagiani erroris fuligo Lirinensibus adhesit, UT ADHÆSIT SANE, ea certè non ex Iuliani, sed ex Cassiani societate, & multis quidem ante annis, ut ex Commonitorio Vincentij intelligitur, afflata est.**

est. Ita vir eruditus in Commonitorio, quod A. 434. à Vincentio scriptum fuit, Semipelagianismi notas aduertit. Huic suppar accessit P. Paschasius Quesnellus p. 2. Operum S. Leonis Magni dissert. 3. num. 5. pag. 410. Vincentius, inquit, *Lirinenfis clarissima etiam Celestini Papæ pro Augustino verba ex epistola ad Gallos, non dubitauit S. Doctoris defensoribus obijcere, tanquam contra eum emissa à Pontifice: qui dum scripsit: vt desinatur in cellere nouitas vetustatem, Augustinum tanquam nouitatis inuentorem arguerit, &c.* Huius Scriptoris testimonium Norisius Antonio Magliabeco, viro omni eruditionis genere insigni, ac toto literario Orbe celeberrimo, se acceptum ferre testatus est in epistola ad P. Iacobum Florellum Venetum, spectatæ probitatis ac doctrinæ Theologum, meumque inter paucos amicum. At inquit impolitor: *Isti qui sunt inter tantos?* Scito non esse fungos, aut truncos, sed scriptores doctos, & eruditos, quorum postremo laudati, egregiè in Pelagianorum rebus versati sunt, quibus etiam *magnus homo*, honoris gratia, allurgat. Scito esse testes ingenuos, ac procul ab omni partium studio remotos. Scito horum quatuor adhuc superstites esse, eisque tu n ingenium, tum stylum superesse ad ea quæ meo Norisio similia scribere, defendenda. Haud opus est mitti in præteritum diligentiam curiosam; cum intra proximè elapsum triennium quinque insignes scriptores in eandem de Vincentio Lirinenfi sententiam conspirarint. I nunc, & Norisium tot licet locupletissimorum testium præsidio suffultum, pannico tamen timore percussum, palinodiam canere tibi met fragito, eamque extra sapientium chorum, apud ignauam rudemque plebeculam Italica lingua, prælargo anhelante pulmone, ad rauim canta ac recanta: imò per me etiam crepa.

Sic cuculus cuculat, fritinit rauca cicada.

Ex his satis superque, Lector optime, intelligis quantas hic mendacissimus fictæ palinodiæ artifex insidia fecerit; in quo pudorem ac conscientiam, imò etiam mentem desideres; dum retractationem fabularem, vsque ad derisum & ineptiam, Norisio imposuit. Equidem nescio quo malo fato hic Scriptor in eiusmodi genus hominum inciderit, quos tanta contra illum inuidia mordet, vt cum eandem per biennium innumeris scriptiunculis haudquaquam exhalare potuerint, ipsummet censorias sibi manus inferentem inducunt, vt idem, quem tot hucusq; qua occutis, qua apertis conatibus deijcere percontarunt, sua ipsius dextera cadere videatur. Iam profana tribunalia adierant; iam sacros iudices repetitis accusationibus fatigauerant; iam formidandum mortalibus CHRISTI iudicium appellauerant; sed cum nusquam sibi causa adiudicaretur, proximam & compendariam ad eandem obtinendam, viam inire destinarunt: hanc ipsam, quam confutavi, palinodiam sub Henrici Noris nomine vafre ac malitiosè publicantes. Quotusquisque enim est, qui non
statim

statim reum esse illum iudicet, qui vtronea criminis confessione, vel li-
 lente iudice, in semet sententiam pronunciat? Imò eo consilio supposi-
 titam illam retractationem Italico idiomate concinnarunt, ut plebeius
 quisque intelligeret Norisium tota planè causa cecidisse, ac dein contra
 eundem plebiscitum conderetur, in quo ipsi postea plebeium, quem
 vnicè aucupantur, triumphum canerent. Porro ad aniles hæcè nugas
 miseri homines descenderunt, cum agrè ac molestè ferrent Norisij libros
 per manus oraque hominum volitare, eorumq; iam latius inualecentem
 famam: in remotiores literari, Orbis plagas extendi, nec vlla adhuc cen-
 sura publica coerceri. Enimverò cū Noris volumina apud sacrum Roma-
 næ Inquisitionis tribunal accusauerint, cur Romanæ censuræ exitum
 taciti interim ac quieti non opperitur? cur tot subinde accusationibus
 terræ, cœlique tribunalia pulsant? cur tantam chartæ ac pecuniæ in eden-
 dis tot libellis, tot pagellis, quæ thuris ac piperis sint cuculli, iacturam
 faciunt, & stridulos Reuerendi illius quem honoris, ac humanitatis gra-
 tia non indigito, typos obtundunt? Equidem pol credo Norisium ea
 mente compositum esse, ut plurimum S. R. E. pietati se debere intelli-
 gat, quæ innumeris Orthodoxi Orbis curis districta, editi ab ipso volumi-
 nis correctionem in minimam earundem partem asciverit. Profectò
 summæ eidem gloriæ vertetur, Romanæ Ecclesiæ magisterio didicisse,
 ac errores, in quos incautus fortè decedit, Pontificio oraculo præmonen-
 te, cognovisse. Decet virum, qui doctrina æquè ac vitæ instituto Augu-
 stinianus & esse & haberi velit, eximiam Doctorum summi erga Aposto-
 licam Sedem obsequium imitari. Nam cum Augustinus quatuor contra
 Pelagianos libros Bonifacio Pontifici nuncuparet, hæc, inquit, quæ istis
 ut dixi, duabus epistolis illorum ista disputatione respondeo, ad tuam possi-
 mum dirigere sanctitatem, non tam discenda, quàm examinanda, & ubi for-
 san aliquid displicuerit, emendanda constitui. Itaque Norisius & modera-
 tè & prudenter se gerit, dum ad Romani iudicii exitum, nequicquam
 bubante aduersario, vocem suspendit, ac post sparium filet; quamvis
 illum Momus annosus, pannosus, clamorosus, in alieno focco minum in-
 scena ludere, ac insulsam ineptissimæ palinodiæ fabellam coram plebe re-
 citare committatur.

Obuia Epistola Fratris Archangeli à
Parma Socij Patris Macedo Ad-
uentoriæ Patris Noris super
quæstione Grammatica.

LITTERAS quas scripsit Paternitas tua P.
Macedo eas ego accepi, quòd ille erat
occupatissimus, & ad iter Patauinum se
accingebat: itaque pro illo respondeo.
Miror te tantum virum communem ex-
pectationem fefellisse, quam excitaras,
defendendi illam infelicem de Sancto-
rum Patrum Lirinensium hæresi senten-
tiam, & omissa Apologia ad leuissimam quæstiunculam de-
flexisse. Quod enim Macedo parergon leui brachio attige-
rat, & loco diuerticuli amæni in spinosa, & densa contro-
uersia posuerat, illud tu tanto impetu animi suscepisti, qua-
si in eo fortunæ totius Scholæ sita essent. Artificiosè qui-
dem ac tolerter fecisti, prudentissime Noris, qui cum vide-
res non posse te Christianam, & solidam Macedi doctri-
nam, inuictis munitam argumentis refellere, à iugulo cau-
sæ grauissimæ ad talum leuissimæ disceptationis stylum auer-
tisti, vt hoc fuco inducto lectoribus tuam cunctationem
obtegeres. Nec temerè dico: nam si velis tuam opinatio-
nem defendere, propè est vt à veritate deficias, imò & à te
ipso discedas, quem constat in vtramque partem, vel inui-
tum ita disputasse, vt cum alteram amplectaris, alteram
dimittas necesse sit; sicuti Macedum tuis in te argumentis
retortis demonstrare memini. Verum ne putes te in Gram-
maticis excellere, volo palam facere in hac te disceptatiun-
cula operam perdidisse. Ac, vt videant Lectores te sco-
pum non collimasse, propono hic textum Macedi, vt ap-
pareat

A

pareat

pareat quanto iure affirmet, quæ tu negare contendis, & quam sint aliena à causâ quæ profers.

Patet Scopum Macedi esse retinere in Augustino nomen *Albini* viri, uti est in omnibus exemplaribus, ita ut ille vir sit, non femina *Albina*, ea ratione: quia nomen masculinum viri significare feminam nequit, quod tu asserebas affirmans *Albinum* virum significare *Albinam* feminam. Improbavit tuam rationem, qua hoc suadebas: dicebas *in illa ætate solere usurpari promiscuè à Sanctis Patribus, nomina virorum, & feminarum*, & negavit hoc per veteres, & nuperos Grammaticos licuisse. Ab hoc scopo, doctissimè Pater, tu deflectis in hac tua Epistola, & alio collimas eruditionem tuam; probas enim terminationes nominum masculinorum convenire etiam femininis, idque accumulatis auctoribus probare contendis. Nemo tibi hoc negat. Patet enim multa nomina feminina habere terminationem masculinam uti *domus, ficus, acus*, & huiusmodi. Non erat hic scopus P. Macedo, sed longè alius: videlicet nomina virorum, feminis non quadrare, neque contra. Audi rationem. Nomina imponuntur ad res propriè significandas. Masculinum significat marem, femininum feminam, qui distinctos sexus habent, ac proinde distinctis nominibus significantur, alioqui confunderentur significata, quando nomina confunduntur. Quare linguæ eruditæ, qualis est Hebræa, Græca, & Latina, semper nomina virorum, & mulierum distinxerunt. Hebræa, quæ sacra est, assignat peculiare litteras viro, & feminae, ut verum sit illud Genesis 2. *omne quod vocavit Adam ipsum est nomen eius*. Apparet in *Isch, & Ischa*. Assignat autem femininis he præcedente *camets*, & accentu in vltima, vel he præcedente *segol*, & accentu in penultima, vel præcedente *chiric*, aut *seurech*, & accentu in vltima. Idem tradit Latina, quæ *Vs* assignat viris, & *A* feminis. Non legimus Tullius pro Tullia, Servius pro Servia, Paulus pro Paula, Cornelius pro Cornelia. Græca verò quoniam terminationes minus distinctas habet

habet adhibet, & affigit articulos, quibus nomina distinguantur, idest *o.i.to*. Hæc doctrina constans est, & ex ea probatur *Albinus* esse nomen viri Albini, non feminae Albinae. Hoc doctissime Noris, tuæ eruditiones, & exempla non probant; sed tantum probant, nomina quædam terminata in *Us* significare rem non masculinam, quod diuersum est à scopo Macedi. Qui tuis te exemplis potest refellere. Affers *Eunuchus*, & *Aegyptus*: at hæc duo nomina non significant feminam, temetipso auctore. Est enim *Eunuchus Comadia*, non femina, *Aegyptus* Regio, non femina; quo fateris non inuenisse te vllum nomen viri, quod significaret feminam: nisi fortè velis *Eunuchum* feminae accommodare, quod est incongruum, ideò rectè dixisti *Eunuchus Comadia*, non, vero *Eunuchus femina*. Allegas pro te *Rosueydam*, qui *Albinum* legit pro *Albina*, cui nos refragamur; non enim, ille est ex Præceptoribus, quos Macedo citauit. Facilius esset dicere irreplisse mendum in nomen *Albinus*, quod debuit esse *Albina*. Quod adiungis de *Melanso* pro *Melania*, rem non continet; *Melanium* quippe nomen est neutrum, non masculinum: quod etiam intellige de *Eustochium*. Expectamus à te, vir doctissime, exempla alia in quibus appelletur femina nomine proprio viri. Dico proprio: quoniam multa sunt virorum cognomina, quæ terminantur in *A*. quæ est terminatio feminina: vti *Sulla*, *Fimbria*, *Catilinea*, *Cæcina*; sed ne viderentur feminae, distinguebantur nominibus masculinis proprijs virorum, vti *Lucius*, *Caius*, *Sergius*, *Aulus*, tanta erat Religio Latinis nominandi.

Liquet ex eo, aliorum expectare, quæ tu eruditissime tradis de *Glycerio*, & *Glyceria*, quæ propterea prætermittimus, cum aliena sint à Scopo nostro. Præterea *Glycerium* nomen est neutrum, non masculinum, ac proinde extra quæstionem. Hic est sensus, & Scopus Patris Macedo, qui rationem tuam impugnat: videlicet Patrum illorum tempore, idest Hieronymi, Augustini, Paulini promiscuè solita esse virorum, & feminarum nomina usurpari. Hanc

A 2

tuam

4
 tuam positionem meritò non recipit Macedo; tum quia illi
 Patres latinissimi erant, nec debuerunt à prisca latinitate
 deuiare, tum quia tua ratio non probatur exemplis illorum
 Patrum, sed exemplis aliorum auctorum alterius temporis
 prioris, puta Terentij, Horatij, & huiusmodi: vndè patet,
 non eo solum tempore illorū Patrum, morem illum (si esset)
 miscendi nomina viguisse, cū etiam aureis latinitatis sæculis
 vigerit: tum præcipuè, quia non colligitur ex vno exem-
 plo ille vsus loquendi communis, nec enim ex vno proban-
 tur plura, sed ex pluribus probantur pauciora. Hoc ani-
 maduertit Macedo: à te vnum tantum exemplum afferri, &
 ex eo colligi vsum communem, quod est contra regulam
 inductionis logicæ, quæ ex pluribus infert vnum, non con-
 trà. Producis, vir doctissimè, exemplum solius *Albini* pro
 Albina, & ex eo infers vsum communem, qui ex eo non
 sequitur. Accedit quòd nomen *Albinus*, non potest trahi
 in exemplum, cū de eo litigetur. Urgeo. An quia semel
 est in Sacris iumentum locutum, inde colligitur solita lo-
 qui iumenta? Num quia *Liuius* refert bouem aliquando
 locutum, rectè infertur, boues loqui consueuisse? Ego
 qui recens à logica sum planè inficiabor. Hæc sunt quæ di-
 splicuerunt P. Macedo. Quem tu reprehendis quod dixe-
 rit. *Nec Glycerium apud Terentium in Andria Glyceria voca-
 ri potuit.* Meo iudicio immeritò, nam ille retinuit Glyce-
 rium intra Comædiam Terentij, in qua certè semper appel-
 latur Glycerium, tu verò probas extra Terentium inueniri
 nomine Glyceriæ, & Glyceræ, idest apud Horatium, &
 alios, de quibus Macedo non loquebatur, & illi de alijs
 Glycerijs loquebātur. Aliud agis. Caret igitur reprehensione;
 sed non cessas tantum virum inculcare; dicis eum perperam
 dixisse *Eustochium nomen proprium virginis esse*, negas enim,
 & ais esse *Iulia* ex loco Hieronymi Epist. 27. his verbis.
*Iuncta est Toxotio, qui Aenea, & Iuliorum altissimum sangui-
 nem trahit, vndè etiam filia eius virgo Eustochium, Iulia
 nuncupatur.* Libero Macedum primò, quia ille cum dixit
nomen proprium virginis, non est cogendus ad eum sensum,

vt

5

vt *Eustochium* sit nomen proprium, sed siue nomen sit, siue cognomen, quadrare in solam *Eustochium*. Deinde nego non esse proprium nomen, quia nomen *Iulia* est nomen gentilitium, à maioribus tractum, non autem nomen proprium virginis, quod erat *Eustochium*, & patet quia alij eiusdem gentis Iulij poterant appellari; itaque *Toxotius* eius frater potuit etiam Iulius appellari. Huc pertinet *Gandorfodi* dictum, qui *Toxotios Iunij*, vt tute ais, accensuit, nam si hoc sit verum, sequitur *Eustochium Iuniam* esse nuncupandam. Manet itaque liber Macedo à Nota. Respondet tibi vir pientissimus hoc loco verbis Augustini. *Ignorantiam meam de origine animarum te corripiente, atque obiurgante, non molestè ferrem, imò insuper & gratias magnas agerem, si eam mihi non solum duris per cuteres conuitijs, sed veris etiam excuteris dictis. Si enim me posses docere quod nescio, non solum te verbis, sed & pugnis cadentem deberem patientissimè sustinere.*

Quæro ex te, doctissime vir, tanquam discipulus, quorsum tendit illud testimonium *Capitolini Desponsata* inquit illi erat *Iulia Fadella pronepus Antonini, quam postea accepit Toxotius eiusdem familia Senator?* Putasne fortè istam, *Iuliam*, nostram esse *Eustochium*, quæ virgo erat, & perpetuò virgo fuit? Et tempore excluditur? Quod si aliam, vti par est, esse arbitraris, iam alia præter nostram *Eustochium Iulia* appellabatur, & ruit illa coniectura, cum constet *Iulia* commune nomen, & gentilitium haberi. Ex his constat *P. Macedum* scopum attigisse, & rem acu tetigisse.

Superest dicere de illo exemplo inuento apud *Gruterum*. Producis epitaphium, vbi est *Ramo Vrsula*, in quo videris triumphare, sed laurea in mustaceo, vt ait *Cicero*. Retorquetur enim hoc modo. Primum *Ramus* non est nomen viri: deinde additur ei *Vrsula*, ne masculus esse crederetur, ac in te vertitur exemplum. Tam enim est alienum à femina nomen viri, vt etiam nomen *Ramo*, qui vir non erat, distinguendus fuerit addito cognomine feminino.

Ma-

Maneat igitur, Albinum non poni pro Albina, Melanium aptum exemplum non esse, quod sit neutrum, nec, ut verum foret Albini exemplum, colligi consuetudinem sic appellandi. *Eunuchus* in propria significatione non quadrare in feminam. Nomen *Egyptus* esse regionis, non viri, atque adeo nihil probare. *Glycerium* apud Terentium, Glyceriam minimè nuncupari. *Eustochium* Virginem proprio nomine Eustochium, communi verò, & gentilitio Iuliam nominari. *Ramum* non esse nomen viri, atque adeo non esse aptum, præterea cognomine Vrsulæ ad significatum femininum reuocari. Hæc de grammatica quæstione, in qua tu à priscis magistris, & nuperis probatis præceptoribus deuiasti, & maluisti nouis Iansenistarum commentationibus in lib. *Nouvelle methode* adhærere, ex quibus omnes tuas eruditiones ipsdem penè verbis in tuam Aduentoriam transtulisti.

Alia de Albino: Quis ille fuerit, difficilior est, & ultra meum captum; eam suo tempore suscipiet P. Macedo, & quoniam tibi licet differre apologiam tuam pro causa principali; licebit ei præsertim occupatissimo, & properanti eam in opportunius tempus reseruare. Interim tamen quod meæ facultatis est, animaduerto, prudentissimè se in hac materia gessisse. Nam primum ille obtinuit ut *Albinus* vir esset non Albina, deinde retinuit lectiones exemplarium Augustini: quod sibi proposuerat. Præterea diligenter inuestigauit excussis multis Augustini operibus ista nomina *Albini*, & *Piniani*, et *Melania*, ut semper Albinum retinendum esse ostenderet. Insuper vidit difficultatem, adstruendi certam personam, quam etiam vidit Baronius, & tu ipse comperiisti, ac ea deterritus Albinam substituit, quod lectiones non patiuntur. Præterea acutè, & subtiliter locum Augustini à te minus benè expositum interpretatus est, seruata lectione integra, non autem mutata, & violata, quod Rosuueyus fecit, quem sequeris. Tandem obtinuit quod susceperat, nempe Albinam excludere, & *Albinum* retinere. Satis
hoc

hoc ei erat propositum; nec oportebat transire ulterius ad inueniendam certam personam: quæstio enim erat, verum Albinus vir, vel Albina femina in Augustino poneretur. Euicit argumentando, virum esse, non feminam, nec amplius exigebatur. Quod si ulterius progressus est extra officium, & debitum fuit, & ut aiunt, ex abundantia, in quo ille prudenter discurret, nempe excludendo Albinum filium quem induxerat, quanquam dubius, Baronius; quod erat iunior, quam ut primo loco nominaretur. Supererat igitur, ut ille vir Albinus senior esset Piniano, & Melania. Is nullus sanè esse poterat, nisi, aut pater, aut auus, aut *Thios* Quid hic est, quod non sit à maturo iudicio profectum? Certè ita opinantur omnes docti, qui hanc particulam, quam tu irrides, legerunt: nec erat opus ulterius tendere, quod illa quæstio: *Quisnam esset ex ijs senioribus*, non pertinebat ad scopum Macedi, ut apparet. Laudandus est igitur, non vituperandus. Nihil enim ille, *para to prepon*

Quas tu hic excitas tragædias contra P. Macedum! Quas ei contumelias, quæ conuicia facis, Audi me quæso pacatè; Propone tibi Albinum virum. Quem cum esse dicces? Neminem, nisi aliquem ex ijs, quos P. Macedo adduxit. At respondes: non inueniri istum Albinum. Verum hoc argumentum est negatiuum, quod nihil concludit aduersus affirmantem. Progredior. Fige oculos in Patre Piniani. Cur non erit hic ille Albinus! Negas, quia ille Pater Piniani dicebatur *Seuerus*. An non potuit appellari *Albinus*, sicuti Eustochium Iulia potuit appellari? Repetis, non inueniri istud nomen. Non tamen ex eo sequitur non potuisse duplici nomine vocari. Scis enim Romanos tria nomina habere solitos, certè vno tantum non appellari. Cur igitur istum excludis? Pergo. Conuerte oculos ad Socerum Piniani. Mihi videtur probabile hunc Albinum illum fuisse. Occurris euidenter te demonstrare non fuisse. Ostendo esse probabile: nam vero simile est quod ait Chifletius, anno 416. eiusdem obitum ponere, tum non erit ab

re

re biennium addere, & affirmare eum vsque ad annum 18. vixisse, quo anno te auctore librum illum Augustinus scripsit. Ergo verosimile est, eum Albinum socerum Piniani esse potuisse. Quid si Augustinus eum librum ante illum annum 18. in quo defunctus est Zosimus, librum edidit? Nihil enim repugnat vno anno ante cum Zosimus ante mortem suam Pelagianos damnate potuerit. De paruulo igitur spatio laboramus. Monstrabit tibi Macedo socerum istum anno 418. viuere potuisse. Cur ergo, si hæc non sunt improbabilia, Macedum reprobas? Nosti, quàm sit impedita ratio chronologiæ, & quanta sit varietas in supputatione annorum, uti in tuo libro de Hist. Pelag. testaris. Non debes tuas opiniones certas, & indubitatas putare, & moderatius de istis differere: quod si fecisses, non toties à Baronio defecisses. Hæc ex meo paupere penu tibi repono. Tempus erit, cum à doctissimo viro minus occupato refuteris. Quomodo irrides argumentum Macedi, quod est à partium enumeratione, Aui, Soceri, Patris, Thij, quod tu soluere cum deberes, nec posses, confugisti ad irrisiones. Vt cumque sit, Retinendus est omnino Albinus, quo retento, necesse est, aliquem Albinum reponere, ne cum recentioribus illis Grammaticæ nouatoribus Iansenistis hominibus sentiamus. Doleo vicem tuam (non ut ais vices) qui voluisti contra Macedum Augustini interpretem, & discipulum aculeatum calamum conuertere, cuius ego nomine Augustini verba proferre volo (*Lib. 1. contra Iulianum init.*) Contumelias tuas, & verba maledica, Iuliane, quæ ardens iracundia anhelas, si me contemnere dixero mentiar. Quomodo enim possum ista contemnere ubi testimonium conscientie meae cogitans, vel gaudere me video debere pro me, vel dolere pro te, & rursum. Paucæ, quæ velut infirmiora existimasti, prostrernere, & conculcare molitus es, quæ tamen attingere sinuisti, in concussa manere monstrantur.

Nunc afferro quod mirere. Vbi tu, doctissime vir, incruditum putas Macedum, ibi ille se præbet eruditissimum. Scias eum euoluisse multos libros, ac in ijs Hieronimum;

Augu-

Augustinum, Paulinum, Prosperum, Vitas Patrum, Possidium, Palladium, Ruffinum, Metafrastem, Surium, Baronium, Spondanum, & ipsum quem citas Rosluueydum, & quia vidit in Historijs non posse inueniri istum Albinum, id circo fassus est ingenuè, latere se, quis esset: propterea ad coniecturas recurrit, ac vti vir ingeniosus, & circumspectus inuenit illam optimam, elicitam ex ipso met textu Augustino *sincerissimi fratres dilecti à Deo Albine, Piniane, & Melania*, quod nomen fratres significat maiorem partem masculos esse *sincerissimi, dilecti*. Hanc tu coniecturam refellis adducto exemplo Epistolæ Augustini ad Paulinum, & Therasiam, in qua dicitur *Fratribus Paulino, & Therasia: Sancti fratres, & dilecti Deo; dilectissimi præstantissimi fratres*, pace tua dicam, minus capis vim coniecturæ, & tuum exemplum rem non continet, & apparet Macedi ingenium, quippe qui notauit in verbis Augustini vbi ponuntur duæ femine: socrus, vt tu ais *Albina*, & vxor *Melania*, vnus tantum *Pinianus* vir, non debuisse dici fratres à minori numero, idest ab vno viro: nec valet prerogatiua sexus, quia tu ipse fateris primum locum habere Albinam, quod socrus erat. Vide nunc ingenium Macedi. Feminae præstant numero, ac dignitate, ergo debent etiam præstare appellatione, non autem appellari *fratres* propter vnum Pinianum. Tuum exemplum non est aptum, quia in Epistola ad Paulinum, & Therasiam duo soli nominantur *Paulinus, & Therasia*: vbi oportet præcedat vnus masculus vnâ feminam. Rectè argumentareris, si cum Paulino duæ femine concurrerent cum prerogatiua dignitatis, sicuti in proximo exemplo *Albine, Piniane, & Melania*. Atque hic ego exulto letitia, & admiror subtilitatem, & acumen P. Macedi cum infinita eruditione coniunctum. Nosce doctissime Noris, quantum valeat ingenium ad difficultates historicas extricandas. Confirmo coniecturam Macedi, & satisfacio tuæ dubitationi, quam posses opponere, afferendo modum, quo Augustinus vtitur, quando scribit ad virum, & feminas, plures, & digniores,
B quàm

quàm sit vnus vir cum illis cōcurrens. Epistola 87. *Dilectissima, & sanctissima Matri Felicitati, & fratri Rustico, & sororibus, quæ vobiscum sunt, Augustinus.* Nota differentiam appellationum; nō appellauit Felicitatem, & Rusticum fratres, quia Felicitas dignior erat Rustico; & quia alias sorores erant, distinxit salutationes. Ita faceret Augustinus, si *Albinus* socrus esset, non autem appellaret *fratres*, cum præsertim *Melania* adderetur. Hac ratione coniectura ita roboratur, vt transeat in euidens argumentum, quo demonstratur apud Augustinum non posse *Albinum* feminam esse. Define igitur, doctissime vir, Macedum reprehendere, imo suspice, & venerare hominem in Augustino mirabiliter versatum, & ingeniosissime Historias versantem. Nec solum adhibet locum Augustini, sed etiam egregium testimonium Hieronymi Epist. 29. *Sancti, inquit, filij communes Albinus, Apinianus, et Melania, plurimum vos saluant. Vbi Grauius: Augustinus, vt scribitur in vetustis exemplaribus, scripsit duos libros de peccato originali, ad Albinum, et Pinianum, et Melaniam. Quorum primus est de Gratia Christi contra Pelagium, et Calestium in excussis codicibus, cuius initium. Quantum de vestra corporali, et maximè spiritali, salute gaudeamus, sincerissimi fratres dilecti à Deo, Albine, Piniane, et Melania, quia effari non possumus, vobis cogitandum credendumque committimus. Melania autem hac est maioris Melaniæ neptis, quæ nupsit Piniano, Seueri ex Præfecti filio, teste Heraclide in Paradiso.* Obserua Sanctum Hieronymum appellasse Filios nomine masculino, vt Augustinus appellauerat fratres, quod non faceret nisi duo *Albinus*, & *Pinianus* viri essent. Si contrà sentire pergas, Augustino, & Hieronymo aduersaberis.

Quod verò attinet ad illud pag. 34. vbi enumeras, vir eruditissime, auctores, qui damnant Semipelagianismi Sanctum Hilarium Arelatensem, ego animaduerto, minus hoc esse verum, quàm à te creditur. Quod sic ostendo, Prosperū, Theophilum Raynaudū, Gabrielem de Henao tantum dicere, Hilarium

lariū doctrinā Augustini de Prædestinatione *inquerelā traxisse*: quod non est damnare eum Semipelagianisim, vt euidenter ostendit P. Macedo. Syrmondum verò dicere, *non probari eā in parte doctrinam Augustini*: quod sine hæresi stare potest, cum multis Catholicis Doctoribus ea innocenter, & sine nota non probetur. Ex alijs Fratres Sammarthani tantum aiunt, Hilarium fuisse contrarium doctrinæ Augustini. Hoc autem non continet hæresim, quia multi hodie Catholici in hac sententia Augustino aduersantur. Gilbertus Maguinus idem dicit, quamquam durius loquatur, dum ait *teste Prospero Hilarium, & alios Sancti Augustini de gratuita Dei de Prædestinatione doctrinam, non minus, quam hæresim auersari sunt*. Apparet tamen ex his verbis eum non ita sensisse, sed Auctore Prospero, rem de alijs affirmasse; cum autem sit falsum, Prosperum illud dixisse, Maguini testimonium irritum redditur. Vsserium habeto, Pater doctissime, quamquam ne hic quidem Semipelagianismum attribuit Hilario. Solum quippe ait, eum à Prospero inter eos annumerari, qui ab Augustino in doctrina de Prædestinatione dissentiant; vnde deducitur P. Macedum rectè omninò dixisse, nullum Auctorem bonum, malum esse, qui Semipelagianismum Hilario attribuerit. Manes igitur, Sapientissime Pater, tu solus huiusce opinionis Auctor, quem nos magnoperè dolemus in ea esse sententia. Peto à te suppliciter, vt velis ab ea discedere, & Patri Macedo adhærere, & Sanctum Hilarium ista calumnia liberare. Et quamquam asseras, te scribere velle in confirmationem hæreseos Sancti Vincentij Lirinensis, & Sancti Hilarij Arelatensis, & reliquorum Sanctorum, & Monachorum Lirinensium, ego id te facturum esse non existimo; non enim potest ab homine pio negari, eos esse Sanctos in Martyrologio nominatos, quo cum stare non potest hæresis Semipelagiana. Nec valet dicere, eo tempore, Semipelagianam hæresim non esse damnatam, quia vti probat euidenter P. Macedo, etiam te Auctore non valet illa excusatio, cum Semipelagianismus ab

initio damnatus esset propter duas rationes à P. Macedo adductas. Prima, quia Semipelagiani in Pelagianis fuerunt damnati, quemadmodum Semiariani in Arianis, nam Pelagiani dupliciter errabant; tum quia negabant necessitatem gratiæ; tum quia affirmabant gratiam dari ex meritis, & hic secundus error erat Semipelagianorum, & propter illum in Pelagianis damnati erant à Patribus. Africanis in suis Concilijs, & ab Innocentio, Zosimo, & Bonifacio Pontificibus Romanis, tum quia sentiebant contra Epistolam Decretalem Cælestini damnantis Semipelagianismum, præsertim Vincentius Lirinensis, quem tu affirmas illam Epistolam decretalem impugnasse, & detorsisse. Vnde ego, tua pace, dicam, & habita reuerentia tam docto, & Religioso viro, non possum credere, te affirmaturum, hos Sanctos Semipelagianos fuisse, cum eos esse consecratos à Sancta Matre Ecclesia negari non possit. Et quidem, vti sum recens à Logica, argumento euidenti probare volo, contradictionem esse in tua sententia, quæ tenet, eos Sanctos esse, & Semipelagianos, & sic formo huiusmodi argumentum. Nullus Hæreticus Semipelagianus in Cælo est, sed in illa sententia præfata Vincentius Lirinensis est Hæreticus Semipelagianus, ergo in Cælo non est. Maior constat: minor affirmatur in tua sententia tenente post Epistolam Cælestini, eum contumacem, & Hæreticum fuisse; consequentia rectè colligit, cum sit in Ferio; itaque hoc ego argumento conuincor, & puto debere quemlibet Christianum conuinci. Hæc sunt quæ mihi occurrerunt circa tuam Epistolam ad defensionem Patris Macedi Magistri mei, quem etiam liberare à tuis notis volo. Memineris ab eo te iuuenem fuisse commendatum, & ornatum, multa te cum illo communicasse. Audiui enim te sepe fatentem quasi *alumnus* tanti viri fuisse, quod quamquam dixeris pro tua modestia, fortè non aberrat à veritate. Ille te in suis libris sepe, & magnoperè laudat, præsertim tomo 2. Collat. doctrinæ D. Thomæ, & Scoti, vbi te citat sexcenties, & effusa manu laudes tuas cumu-

cumulat, cum tamen tu multò rarius, & minus illum commendes, solitus dicere abstinere te ab illo allegando, ne ab eo mutuatus esse sententias videreris. Mirto alia, quæ ille me vetat proferre. Memineris te multum ei esse obligatum. Doleo quod à te tam indignis modis tractetur. Ille te monuit ne illam calumniam imponeres Sanctis Vincentio Lirinensi, & Hilario: ne Baronium toties desereres, quem virum ille mirificè colit, & veneratur. Ac ne quid de illo sinistrum propter illum prologum suspiceris, mihi socio eius intimo constet, cum illum scripsit de te, ne per somnium quidem cogitasse. Querela tua de ignorantia Grammaticæ in indice libri posita inanis est, quia index ille textus est ab alio, non à P. Macedo. Quod mihi constat Veronæ eum comitanti. Querimonia, quod ille te non viderit Florentiæ, non est iusta; nam potius à te ille debuisset inuisi, senex, & hospes. Facile tibi esset illum videre in Palatio Serenissimi Magni Ducis, vbi Reuerendissimus P. Generalis tuus à P. Macedo ibi tum presente officiosè conuentus, & habitus est, à cuius te comitatu abstraxisti. Noueras P. Macedum in aula esse causa visitandi, & visendi Serenissimū Magnū Ducē, Principem incomparabilē, splendore, magnificentia, liberalitate, prudentia, iustitia, humanitate, cuius Macedo egregias animi, & corporis dotes vbiq; predicat, predicabitque dum vixerit, quemadmodum etiam extollit, extolletque eximias virtutes Serenissimi, ac Eminentissimi Principis Leopoldi Cardinalis, quæ sine magno preconio, & admiratione enarrari nō possunt. Sciunt omnes P. Macedum hominem esse mitissimum, & officiosissimum, nec ego dubito, eum si diutius foret Florentiæ, & per tempus liceret (fuit enim maxime planiosum) in cenobium tuum venturum, & Patres, quibus multum se debere fateatur, inuisurum. Querela de Orbilio faceta est intra Grammaticam, non conuiuium, vt tua, quæ sunt extra argumentum, & aculeata contra decorū, & famā viri. Cessat itaque omnis materia tuarum querelarum, & P. Macedo ab omni suspitione

cione liber esse comperitur. Solatio erit P. Macedo similem se euasisse Augustino, quem alumnus Licentius deseruit, & Iulianus impugnauit. Absoluo Epistolam, verbis Augustini lib. 2. contra Maximinum initio. Vbi cum illo multas eruditiones, & auctoritates, & locos copiosissime afferente subtiliter, & acutè disputans ait. *Quid tibi visum est tam multa dicere, & pro causa, quæ inter nos agitur nihil dicere, quasi hoc sit respondere posse, quod est tacere non posse.*

Redeo ad Hilarium sex tu contra numerabas, ego sexcentos pro illo numerarim, & priscos. Mihi certe videtur mirum, quòd Patres antiqui, vt Alcimus Auitus, S. Fulgentius, S. Isidorus, Ioannes Antiochenus, & alij qui Cassianum, & Faustum Episcopum Regiensem aperte insimulant, & culpant de hæresi Semipelagiana, ne leuiter quidem tangant Hilarium Arelatensem, cum tamen ille coæuus fuerit Cassiano, & Fausto. Prope erant, & vicini illi Sæculo citati PP. & nihilominus cum omnes acriter pugnarent pro Augustini sententia, nullus eorum tamquam hostem sibi contrarium vidit, aut habuit Hilarium Arelatensem. Solus Pater Noris post duodecim Sæcula à tempore Hilarij Arelatensis de longinquo positus hunc Semipelagianismi næuum in eo animaduertit, durior Gennadio.

D. Leo in volumine suorum operū typis excusso Lugduni apud Michalem Liberal. Epistola Decretali 106. scribens ad Episcopos per Arelatensem Galliæ Prouinciā constitutos post obitum Sancti Hilarii ita loquitur. *Quod ergo in Arelatensium Ciuitate, defuncto Sanctæ memoriæ Hilario, virum etiam nobis probatum Fratrem Rauennium, secundum desideria Cleri, honoratorum, & plebis, unanimiter consecrasti, bonum Fraternitatis Vestræ opus nostro iudicio comprobamus.*

D. Prosper lib. 2. de vita contemplatiua. Cap. 9. Denique Sanctus Paulinus, vt ipsi melius nostis, ingentia pradia, quia fuerunt sua, vendita pauperibus erogauit, sed cum postea factus esset Episcopus non contempsit Ecclesiæ facultates, sed fidelis-

delissime dispensavit, quo facto satis ostendit, & propria debere propter perfectionem contemni, & sine impedimento perfectionis posse Ecclesie, que sunt profecto communia, possideri. Quid Sanctus Hilarius? Nonne & ipse omnia bona sua, aut parentibus reliquit, aut vendita pauperibus erogavit? Is tamen cum merito perfectionis sua fieret Ecclesia Arclatensis Episcopus quod illa tunc habebat Ecclesia non solum possedit, sed etiam acceptis fidelium numerosis hereditatibus ampliauit. Isti ergo tam Sancti tam perfecti Pontifices factis evidentibus clamant posse, & debere fieri quod fecerunt.

Tandem ut appareat quanta sit doctrina, & eruditio Macedi accipe hoc specimen Venetum, & obstupece.

Leonis Sancti Marci Rugitus Litterarum per dies octo continuos ore P. Macedi obseruantis Minoritæ prolatus:

I. Sacer

Serenissimo Principi DD. Dominico Contareno Venetiarum Duci.

DE Sacra Scriptura, tum veteris, tum noui Testamenti, deque eiusdem sensibus, versionibus, interpretatione, expositione.

II. Sacer

*Illustrissimo, ac Excellentissimo D. Aloysio D. Marci
Procuratori Contareno.*

De Romanorum Pontificum serie, successione, autoritate suprema: deque Concilijs Oecumenicis, & cæteris, ac eorum Causis, Præsidibus, Doctrina.

III. Dicatus

*Illustrissimo, ac Excellentissimo D. Andrea D. Marci
Procuratori Contareno.*

De Historia Ecclesiastica: tum ab Adamo vsque ad Christum: tum à Christo vsque ad annum præsentem.

IV. Dicatus

*Illustrissimo, ac Excellentissimo D. Angelo D. Marci
Procuratori Corrado.*

De Sanctorum Patrum, & Græcorum, & Latinorum ætate,

te, & Doctrina, ac præcipuè S. Augustini, cuius opera omnia exponentur; sententiæ afferentur: defendentur.

V. Consecratus

*Illustrissimo, ac Excellentissimo D. Nicolao D. Marci
Procuratori Sagredo.*

De tota Philosophia: & Theologia speculativa, & Morali: ac illius scholis, præcipuè Scotica, Thomistica, Iesuitica: deque Sacris Canonibus, & Institutis: ac libris iuris Ciuilis.

VI. Consecratus

*Illustrissimo, ac Excellentissimo D. Baptista D. Marci
Procuratori Natio.*

De Historica Græca, Latina, Barbara, præcipuè Itala, & Veneta.

VII. Dedicatus

*Illustrissimo, ac Excellentissimo D. Petro D. Marci
Procuratori Basadone nunc S.R.E. Cardinali.*

De Rhetorica, ac illius arte, ac methodo: ad vsum ita redacta, vt quæcumque quis quæstionem dicenti ponat, de ea ex tempore dicentem audiat.

VIII. Dedicatus

*Illustrissimo, ac Excellentissimo D. Antonio Grimano
ad Summum Pontificem Oratori electo.*

De Poetica ad mentem Aristotelis: deque illius formis: & versibus. Poetis præcipuis Græcis, Latinis, Italis, Hispanis, Gallis. Oblata quavis materia, ex temporalis cam Poeta suscipiet, & versu describet.

HAs Theses summa omnium expectatione, & admiratione exceptas sustinuit Pater Macedo, euentu felicissimo, Præsentibus multis Excellentissimis DD. Procuratoribus Sancti Marci, & compluribus Senatoribus, & Nobilibus Venetæ Reipublicæ. & magno numero Doctorum, ac Religiosorum virorum, etiam alienigenarum, quos fama exciuerat. Interrogarunt, & probarunt hominem innumeris quæstis, & argumentis Doctores, ac Magistri omnium ordi-

ordinum: quibus ipse ad votum respondit: ac si præmeditata omnia habuisset. Tanta felicitate, ut nunquam titubaret, nunquam dubitaret, nunquam hæserit, nunquam cunctatus fuerit. Imo sæpè accidit, ut arguentibus quæ obijciebant, aut obliuiscantibus, aut male recitantibus, ipse dicenda subministraret, & corrigeret. Inter quos fuit vnus qui Sacrae Scripturae locum malè citarat: & alter cui locus Virgilij memoria exciderat: & tertius qui nonnullos authores suspectos pro sua sententia allegauerat. Primo igitur testimonium Sacrae Scripturae correxit. Secundo versus Virgilij suggessit. Tertio subtraxit suspectos authores, & idoneos subministrauit. Iam verò Actio nouissima de Carmine extemporali admirabilis visa est omnibus. Is fuit entusiasmus hominis, ut plusquam duo millia versuum repente effuderit, & argumenta sibi proposita, ex temporali Carmine reddiderit: inter quæ fuerunt duo: Gigantomachia, & furor Medæ Filios occidentis. Hæc ille vix audita suscepit, & versibus ornauit ingenti plausu, & admiratione. Fassi sunt omnes nunquam se simile quidquam vel vidisse, vel audisse: nec sibi persuadere potuisse vnum hominem tot tamque diuersa genera scientiarum complexurum fuisse. Mirati & acumen, & eruditionem, & eloquentiam, & Venæ Poeticæ vbertatem. Terminauit actionem Epigrammate in laudem Urbis Venetiarum pari omnino illi celeberrimo, ab insigni Poeta Iacobo Sannazaro composito. Quod quia excellens habitum fuit, in Bibliotheca Publica Sancti Marci auctoris manu scriptum affigi iussum, & præterea ad vsum communem typis mandatum. Itaque eum Virum dignum Senatus iudicauit, qui Ciuitate Veneta donaretur, & cui Cathedra Patavina, quæ tunc vacabat, liberali stipendio præter consuetudinem aucto assignaretur. Depingi vero eum suis sumptibus curauit Illustrissimus, ac Excellentissimus Dominus Antonius Grimanus tunc Orator ad Summum Pontificem destinatus, & hodie apud ipsum legatus. Sed Pictura opus non erat ei, cuius fama futura
erit

erit immortalis. Sit hæc insignis Reipublicæ Venetæ Sere-
nissimæ laus, veræ semper, vbi cumque reperiatur, virtutis
rationem habere, ac homines etiam alienos, & calamito-
sos suscipere, protegere, ornare: & Studijs Pacis, & Ar-
morum iuxta florere. Domi quidem ea iusta & mitis: Foris
strenua & ferox, ac de Turcarum potentia opibus, viribus,
quæ insuperabiles hætenus videbantur, victrix, ac trium-
phatrix.

DE VRBE VENETA.

EPIGRAMMA.

CVM Deus humanam vellet sibi iungere gentem,
Et iunctam thalamis consociare suis,
Condidit hunc (mundi quem circulus exprimit) orbem,
Annulus vt Sponsæ pignus in orbe foret;
Deerat gemma tamen, donec benè nata profundo,
Extulit Vrbs Venetum, gemma futura caput.
Tum Deus ad Sponsam, iustum en tibi pignus Amoris,
Vrbs Venetum gemma est, Annulus orbis erit.

CORONIS.

Martyrol. Gallican. 5: Maij.

A Relati Sancti Hilarij Episcopi, & Confessoris Praclarissi-
mi. Is cum nobilitate natalium, eximia corporis forma,
summo ingenij acumine, omni denique virtutum genere esset
ornatus, usque adeo Charitate flagrauit, vt pro reficiendis pau-
peribus, rusticationem, homo longè aliter educatus, contra vires
suas exercuerit. Sed & fidei ardentissimus cultor, pro eius sin-
ceritate tuenda aduersus Pelagianos, Sancti Augustini cuius di-
scipulus fuerat scripta canino ore corrodescentes, multo labore de-
sudauit, doctrinamque, quam Augustinus ipse directis ad ipsum
Hilarium, ac Prosperum de Sanctorum predestinatione, & co-
rundem

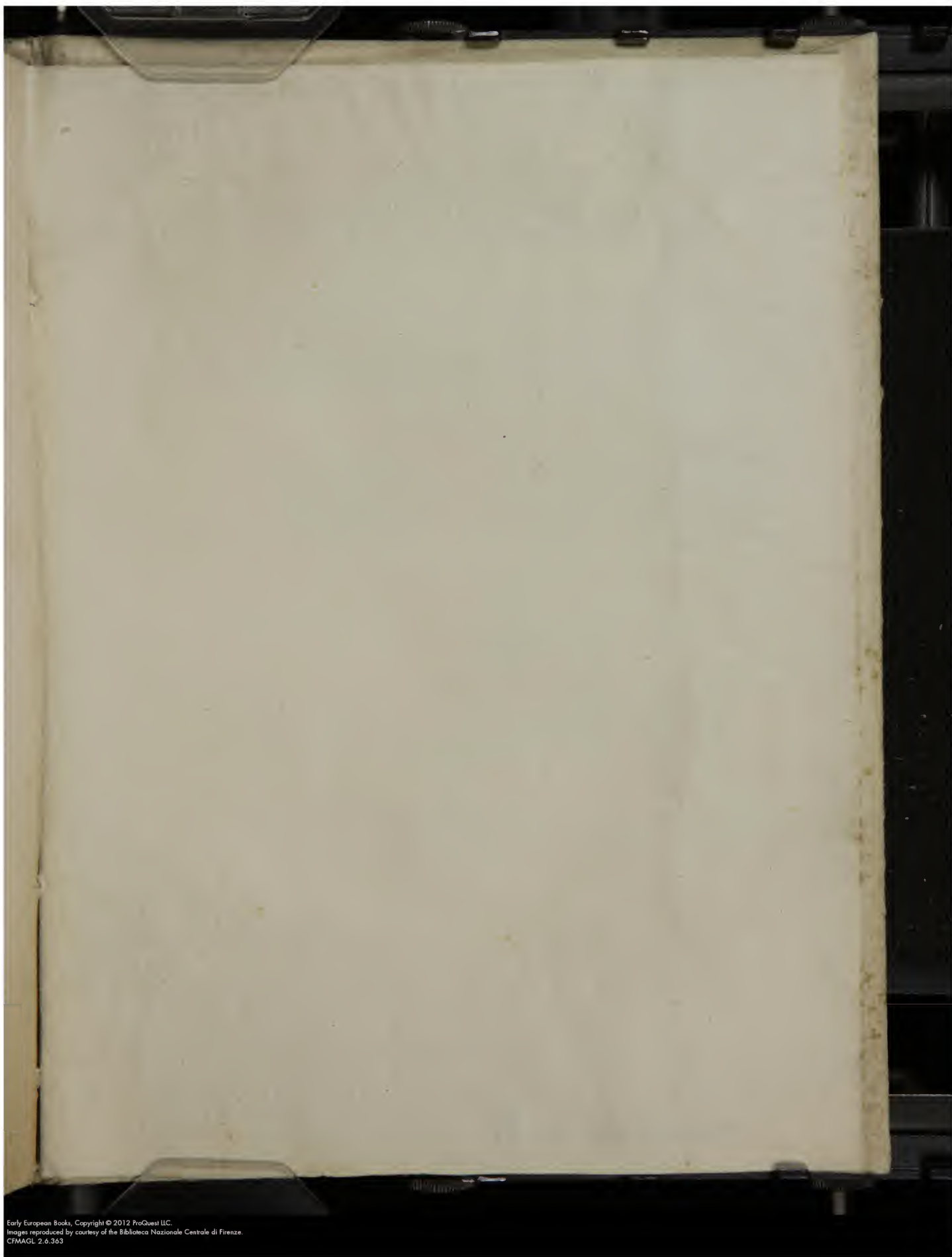
19
*rundem perseverantia, admirandis libris, tradiderat; strenue
propugnauit. Tantam in dicendo gratiam habuit, ut concio-
nantem, ceu delapsum de celo Paulum omnes suspicerent, atque
reuererentur.*

Hoc opusculum, quatruiduanus est factus, & bene, opi-
nor, olet: vno die compositum, triduo impressum.

Da veniam Lector: non erant characteres
Hebraici, nec Græcanici:

F I N I S.

005647204

